

ΠΑΤΡΑ , 1999

Τ.Ε.Ι ΠΑΤΡΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ: "ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ ΑΠΟ ΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ
ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΑΠΟΨΗ"

Κρεκούκια Αριστέα

Διακουμοπούλου Κωνσταντίνα

ΑΡΙΘΜΟΣ 3067
ΣΕΛΟΓΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- Έννοια συν/κής
- Οικονομική αξία συναλλαγματικής

ΕΚΔΟΣΗ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΥΠΟΣ

- Προϋποθέσεις
- Ικανότητα προς ανάληψη υποχρέωσης από συναλλαγματική.
- Τυπικά στοιχεία της συναλλαγματικής
- Έκδοση συν/κής με αντιπρόσωπο
- Έλλειψη τυπικών στοιχείων συν/κής. Μετατροπή.
- Λευκή συν/κή
- Χαρτοσήμανση συν/κής.

ΑΠΟΔΟΧΗ ΤΗΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗΣ

- Εμφάνιση της συν/κής προς αποδοχή.
- Η δήλωση της αποδοχής.

ΟΠΙΣΘΟΓΡΑΦΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝ/ΚΗΣ

- Έννοια, νομική φύση
- Τύπος και περιεχόμενο της οπισθογράφησης

ΕΙΔΗ ΟΠΙΣΘΟΓΡΑΦΗΣΗΣ

- Λευκή οπισθογράφηση
- Οπισθογράφηση "ουχί εις διαταγήν" και οπισθογράφηση "άνευ ευθύνης".
- Όψιμη οπισθογράφηση
- Οπισθογράφηση "λόγω πληρεξουσιότητας"
- Οπισθογράφηση "λόγω ενεχύρου".

ΤΡΙΤΕΓΓΥΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝ/ΚΗΣ

- Έννοια, σκοπός τριτεγγύησης
- Τα πρόσωπα στην τριτεγγύηση
- Τύπος και περιεχόμενο της τριτεγγύησης
- Δικαιώματα του τριτεγγυητή που πλήρωσε τη συν/κή.

ΕΚΠΛΗΡΩΣΗ ΤΗΣ ΕΝΟΧΗΣ ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΝ/ΚΗ.

- Λήξη της συν/κής
- Εμφάνιση της συν/κής προς πληρωμή
- πληρωμή της συν/κής

ΑΝΑΓΩΓΗ

- Έννοια και διακρίσεις της αναγωγής
- Πρόσωπα στην αναγωγή
- Διαμαρτυρικό
- Περιπτώσεις που δεν απαιτείται σύνταξη διαμαρτυρικού.
- Έκπτωση, Παραγραφή

ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΑΠΟΨΗ

- ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ
- 31.00 Γραμμάτια στο χαρτοφυλάκιο
- 31.01 Γραμμάτια στις τράπεζες για είσπραξη
- 31.02 Γραμμάτια στις τράπεζες σε εγγύηση
- 31.03 Γραμμάτια σε καθυστέρηση
- 31.04 Γραμμάτια μεταβιβασμένα σε τρίτους
- 3105 Προεξόφληση συν/κών
- 31.06 Μη δουλεμένοι τόκοι γρ/τιων εισπρακτέων

- Απαιτήσεις σε ξένο νόμισμα, λογ. 31.07...
- Παράταση λήξης εγγυητικών επιστολών
- 31.99 Διάμεσος λογ/μός.

- ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ

ΑΠΟ ΝΟΜΙΚΗ ΑΠΟΨΗ-

Έννοια συν/κής. Θα χρησιμοποιείται ο όρος συν/κή, γιατί είναι πιο εύχρηστος καθώς διευκολύνει τις συναλλαγές. Συν/κή είναι το αξιόγραφο, που εκδίδεται κατά ορισμένο τύπο, με το οποίο ένα πρόσωπο εντέλλεται άλλο να πληρώσει σε τρίτο ορισμένο χρηματικό ποσό σε ορισμένο τόπο και χρόνο. Περιέχει εντολή πληρωμής και αποτελεί τριπρόσωπη σχέση.

Αυτός που δίνει την εντολή και που εκδίδει την συν/κή καλείται εκδότης, αυτός στον οποίο απευθύνεται η εντολή καλείται πληρωτής - και όταν την αποδεχθεί καλείται αποδέκτης και αυτός προς τον οποίο θα γίνει η πληρωμή, που συνεπώς είναι δικαιούχος, καλείται λήπτης, ενώ οι μεταγενέστεροι δικαιούχοι, που απέκτησαν την συν/κή με μεταβίβαση ονομάζονται κομιστές.

Η συν/κή μπορεί να εμφανίζεται και με λιγότερα πρόσωπα, όταν ένα πρόσωπο μπορεί να είναι μαζί εκδότης, λήπτης, ακόμα και πληρωτής. Φυσικά, μια τέτοια συναλλαγματική αποκτά νομική σημασία μόνο όταν οπισθογραφηθεί. Γιατί μόνο τότε προστίθεται πραγματικά ένα δεύτερο πρόσωπο, που είναι απαραίτητο για να λειτουργήσει η σχέση δανειστή και οφειλέτη που ενσωματώνεται στην συν/κή.

Στην συν/κή, μπορεί να εμφανιστούν πρόσωπα χωρίς όμως να είναι απαραίτητα. Τα σπουδαιότερα είναι οι οπισθογράφοι και οι τριτεγγυητές. Πέρα από αυτούς υπάρχουν και οι παρεμβαίνοντες, αλλά δεν εμφανίζονται στην πράξη.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΞΙΑ ΣΥΝ/ΚΗΣ.

Στην σύγχρονη οικονομική ζωή, η συν/κή είναι πάνω απ' όλα μέσο παροχής πιστώσεως. Ακόμα είναι μέσο βραχυπρόθεσμης επένδυσης, κεφαλαίων, καθώς και μέσο παροχής εγγυήσεως. Είναι επίσης και μέσο διατόπιων πληρωμών στο διεθνές πεδίο. Όλες αυτές τις λειτουργίες η συν/κή τις επιτελεί χάρη στα προσόντα της, που είναι η αυξημένη κυκλοφοριακή της ικανότητα και οι εγγυήσεις που παρέχει για την ακριβή εκπλήρωση χρηματικών απαιτήσεων. Τα προσόντα αυτά πραγματικά, κάνουν την συν/κή έναν από τους σπουδαιότερους θεσμούς των σύγχρονων εξελιγμένων οικονομικών.

ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΥΠΟΣ.

ΠΡΟΔΙΑΘΕΣΗ (προϋποθέσεις)

Για να αναληφθεί έγκυρα υποχρέωση από συναλλαγματική, πρέπει να συντρέξουν ορισμένες προϋποθέσεις ουσιαστικές και τυπικές.

Οι τυπικές προϋποθέσεις είναι απαραίτητες γιατί η συναλλαγματική είναι αξιόγραφο. Οι ουσιαστικές προϋποθέσεις, εξ άλλου, απαιτούνται γιατί η ανάληψη υποχρεώσεως από συναλλαγή είναι δικαιοπραξία. Τέτοιες προϋποθέσεις, συνεπώς είναι οι προβλεπόμενες από το κοινό δίκαιο για κάθε δικαιοπραξία, δηλαδή δικαιοπρακτική ικανότητα, βούληση, και μάλιστα βούληση απαλλαγμένη από ελαττώματα, δήλωση βουλήσεως, συμφωνία δηλώσεως και βουλήσεως και περιεχόμενο σύννομο.

Ικανότητα προς ανάληψη υποχρέωσης από συναλλαγματική

Αφού η ανάληψη υποχρέωσης από συναλλαγματική με οποιαδήποτε ιδιότητα αποτελεί δικαιοπραξία, για να είναι έγκυρη χρειάζεται ικανότητα προς δικαιοπραξία. Διαφορετικό είναι το θέμα να είναι κανείς υποκείμενο δικαιωμάτων και υποχρεώσεων από συν/κή. Στο θέμα αυτό, αρκεί ικανότητα δικαίου. Έτσι οποιοδήποτε πρόσωπο, ακόμα και ανίκανο προς δικαιοπραξία, μπορεί να αποκτήσει δικαίωμα και υποχρέωση από συναλλαγματική, εφόσον η απόκτηση δεν προϋποθέτει δική του ενέργεια (όπως συμβαίνει στην κληρονομική διαδοχή).

Σύμφωνα με το άρθρο 79 ν. 5325, ικανός να αναλάβει υποχρέωση από συν/κή σήμερα, είναι μόνο όποιος έχει πλήρη, δικαιοπρακτική ικανότητα. Συνεπώς, όποιος δεν έχει την ικανότητα αυτή, έστω και αν έχει περιορισμένη ικανότητα, είναι ανίκανος να αναλάβει υποχρέωση από συν/κή. Συγκεκριμένα, ανίκανοι να αναλάβουν υποχρέωση από συν/κή, επειδή είναι ανίκανοι προς δικαιοπραξία, είτε πλήρως είτε περιορισμένα, είναι οι εξής: Αυτοί που βρίσκονται υπό δικαστική ή νομική απαγόρευση και αυτοί που κατά το χρόνο της υπογραφής της συν/κής δεν έχουν συνείδηση του τι πράττουν. Επίσης, αυτοί που βρίσκονται υπό δικαστική αντίληψη παρόλο που είναι ικανοί να ενεργούν εμπορικές πράξεις, με συναίνεση βέβαια του αντιλήπτορα, όταν απαιτείται κατά νόμο.

Ανίκανος να αναλάβει υποχρέωση από συν/κή θα έπρεπε να θεωρηθεί και ο έγγαμος ανήλικος. Αυτός δηλαδή που σύμφωνα με το άρθρο 1350 Α.Κ. σύναψε γάμο, ύστερα από άδεια του δικαστηρίου. Ο ανήλικος αυτός, πραγματικά, έχει περιορισμένη ικανότητα προς δικαιοπραξία, έστω και αν αυτή

είναι αρκετά ευρεία. Γιατί κατά το άρθρο 137 § 1 ΑΚ, μπορεί να επιχειρεί μόνος του κάθε δικαιοπραξία, μόνο αν αυτή του είναι απαραίτητη για να συντηρεί ή να βελτιώνει την περιουσία του ή για να αντιμετωπίζει τις ανάγκες της προσωπικής του συντήρησης και εκπαίδευσης, καθώς και για τις τρέχουσες ανάγκες της οικογένειάς του.

Σε περιπτώσεις που ο έγγαμος ανήλικος επικαλείται την ανηλικότητά του για να στηρίξει την ακυρότητα της υπογραφής του στη συν/κή, ο κομιστής μπορεί να αντιδράσει ως εξής: Να επικαλεστεί και να αποδείξει ότι ο ανήλικος υπέγραψε την συν/κή για κάποιον από τους σκοπούς που ορίζονται στο άρθρο 137 § 1 ΑΚ. Αυτό σημαίνει ότι στην περίπτωση αυτή, δεν λειτουργεί προς όφελος του κομιστή το αφηρημένο της ενοχής από την συν/κή, αφού είναι αναγκασμένος να ανατρέξει ο ίδιος στην αιτία της.

Αν υπογράψει συναλλαγματική πρόσωπο, που κατά το άρθρο 79 ν 5325 δεν έχει ικανότητα να αναλάβει υποχρέωση από αυτή, δε δημιουργεί υποχρέωση σε βάρος του. Και αν υπογράψει συν/κή ως οπισθογράφος, όχι μόνο δε δημιουργεί υποχρέωση σε βάρος του, αλλά ούτε και μεταβιβάζει τη συν/κή. Και όλα αυτά γιατί η δήλωση της βουλήσεώς του, που εκφράζεται με την υπογραφή του, είναι άκυρη κατά το άρθρο 130 ΑΚ .

Η ακυρότητα είναι σχετική και προτείνεται μόνο από τον ανίκανο, ή τους νόμιμους εκπροσώπους του, εναντίον οποιουδήποτε κομιστή ακόμα και εναντίον εκείνου, που κατά την κτήση της συν/κής δεν γνώριζε ούτε μπορούσε να γνωρίζει την έλλειψη της ικανότητας του υπογραφέα. Κατά συνέπεια, στο σημείο αυτό δεν χωρεί προστασία του καλόπιστου κομιστή της συν/κής κατά το άρθρο 17 ν 5325, γιατί η προστασία του ανίκανου

υπερισχύει της προστασίας της καλής πίστεως στις συναλλαγές, την οποία καθιερώνει το άρθρο αυτό. Αυτονόητο είναι, όμως, ότι ο ανήλικος μπορεί να εκπληρώσει έγκυρα την άκυρη υποχρέωσή του από συν/κή, αν έχει συμπληρώσει το 14^ο έτος και χρησιμοποιεί χρήματα που έχει την εξουσία να διαθέσει ελεύθερα κατά το άρθρο 135 ΑΚ, δηλαδή χρήματα που απέκτησε από την εργασία του ή που του δόθηκαν για να τα χρησιμοποιήσει, ο ίδιος, ή για να τα διαθέσει ελεύθερα.

Η ακυρότητα της δηλώσεως της βουλήσεως του ανίκανου αφορά μόνο την υπογραφή του ίδιου και δεν επιφέρει ακυρότητα ούτε της συν/κής, ούτε των άλλων υπογραφών. Αυτό συνάγεται από την αρχή της αυτοτέλειας των υπογραφών που καθιερώνει το άρθρο 7 ν 5325. Συνεπώς, αν ανίκανος προς δικαιοπραξία υπογράψει συν/κή ως εκδότης και η συν/κή αυτή γίνει αποδεκτή και οπισθογραφηθεί από άλλους, ικανούς προς δικαιοπραξία, ο εκδότης δεν θα ευθύνεται βέβαια, η συναλλαγματική όμως θα είναι έγκυρη και συνεπώς θα ευθύνονται από αυτή ο αποδέκτης, οι οπισθογράφοι και οι τριτεγγυητές.

Όπως ρητά προβλέπει το άρθρο 7 ν. 5325, η αρχή της αυτοτέλειας των υπογραφών ισχύει όχι μόνο όταν λείπει η δικαιοπρακτική ικανότητα, αλλά και όταν λείπουν άλλες ουσιαστικές προϋποθέσεις π.χ. πλαστότητα ή χρήση υπογραφής ανύπαρκτου προσώπου, όταν δεν υπάρχει αντιπροσωπευτική εξουσία ή γίνεται υπέρβαση της.

Τυπικά στοιχεία συν/κής

Τα τυπικά στοιχεία της συν/κής κατά το άρθρο 1 ν. 5325 είναι τα ακόλουθα οκτώ:

1) η ονομασία "συναλλαγματική", καταχωρημένη στο κείμενο του τίτλου

- 2) Η απλή και καθαρή εντολή πληρωμής ορισμένου ποσού
- 3) Το όνομα του πληρωτή
- 4) Η σημείωση της λήξεως
- 5) Ο τόπος πληρωμής
- 6) Το όνομα εκείνου στον οποίο ή εις διαταγή του οποίου θα γίνει η πληρωμή
- 7) Ο χρόνος και ο τόπος έκδοσης
- 8) Η υπογραφή του εκδότη

Τα στοιχεία αυτά είναι απαραίτητα, όχι μόνο για το κύρος της υποχρέωσης του εκδότη που συντάσσει τον τίτλο, αλλά και για το κύρος της ίδιας συν/κής κατά συνέπεια και για το κύρος όλων των υποχρεώσεων που πηγάζουν από αυτή. Συνεπώς, αν λείπει ένα από τα στοιχεία αυτά - π.χ. η υπογραφή του εκδότη - είναι άκυρη όχι μόνο η υποχρέωση του ίδιου, αλλά και η υποχρέωση του αποδέκτη, του οπισθογράφου και γενικά, όλων των άλλων υπογραφών.

- 1) Η ονομασία συν/κής, πρέπει να αναφέρεται σε συνδυασμό με την εντολή πληρωμής και να εκφράζεται στη γλώσσα που είναι συνταγμένος ο τίτλος.
- 2) Η εντολή δεν επιτρέπεται να εξαρτάται από όρο, αίρεση ή προϋπόθεση. Μια τέτοια εξάρτηση θα έκανε προβληματική την πληρωμή της συν/κής κατά τη λήξη της και γι' αυτό, θα ανέκοπτε την κυκλοφοριακή της ικανότητα.
- 3) Το όνομα του πληρωτή γράφεται αριστερά, κάτω από το κείμενο της συν/κής, μπορεί όμως να γραφεί και οπουδήποτε αλλού. Αν ο πληρωτής αρνηθεί την αποδοχή ή πληρωμή, η συν/κή λειτουργεί, αφού υπάρχει ευθύνη

του εκδότη και των άλλων υπογραφέων. Είναι φυσικό να ισχύει η συν/κή, ακόμα και όταν αναφέρει ως πληρωτή ένα ανύπαρκτος πρόσωπο.

4) Το στοιχείο αυτό μπορεί να αναγράφεται οπουδήποτε στη συν/κή, αρκεί να καλύπτεται από την υπογραφή. Συνήθως αναγράφεται έξω από το κείμενο.

5) Χωρίς αυτό το στοιχείο, ο κομιστής δεν θα γνωρίζει που να εμφανίσει την συν/κή προς πληρωμή. Αν δεν αναγράφεται πάντως ο τόπος συναλλαγματικής, ως τόπος πληρωμής, λαμβάνεται ο τόπος που σημειώνεται κοντά στο όνομα του πληρωτή. Αν όμως δεν σημειώνεται και ο τόπος αυτός, τότε η συν/κή είναι άκυρη.

6) Αρκεί η σημείωση ενός πιθανού ονόματος, που δεν χρειάζεται να είναι όνομα υπαρκτού προσώπου.

7) α) Η χρονολογία έκδοσης είναι αναγκαίο στοιχείο για το κύρος της συν/κής. μας επιτρέπει να εκτιμήσουμε αν ο εκδότης ήταν ικανός κατά το χρόνο της έκδοσης ή αν η συν/κή εκδόθηκε κατά την ύποπτη περίοδο σε περίπτωση πτώχευσης του εκδότη, ή ακόμα να προσδιορίσουμε τη λήξη της συν/κής, όταν αυτή έχει εκδοθεί μετά προθεσμία από τη χρονολογία της. Αν λείπει το στοιχείο χρονολογία, δεν αναπληρώνεται και η συν/κή είναι άκυρη.

β) Ο τόπος εκδόσεως πρέπει να είναι πιθανός και υπαρκτός. Γι' αυτό σημείωση απίθανου ή ανύπαρκτου τόπου (π.χ. Ατλαντίδος) έχει ως συνέπεια την ακυρότητα της συν/κής. Την ίδια συνέπεια έχει και η σημείωση περισσότερων τόπων εκδόσεως, καθώς και αν δεν αναφέρεται πουθενά ο τόπος.

8) Η υπογραφή του εκδότη είναι απαραίτητο στοιχείο γιατί ολοκληρώνει τη δήλωση βουλήσεως του εκδότη και προσδιορίζει τη συν/κή ως ιδιωτικό

έγγραφο που είναι απαραίτητο στοιχείο της έννοιας του αξιόγραφου. Αν τίθεται υπογραφή καταφανής ανύπαρκτου προσώπου, η συν/κή είναι άκυρη.

Έκδοση συν/κής με αντιπρόσωπο

Η αντιπροσώπευση χωρεί για την ανάληψη οποιασδήποτε υποχρέωσης από τη συν/κή καθώς και για μεταβίβαση της. Συνεπώς, χωρεί για την έκδοση, την αποδοχή, την οπισθογράφιση και την τριτεγγύηση. Ο αντιπρόσωπος μπορεί να υπογράψει με το δικό του όνομα για λογμό του αντιπροσωπευόμενου. Οπότε τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις γεννώνται στο πρόσωπο του αντιπροσώπου που θα τα μεταβιβάσει στον Β, δηλ. στον αντιπροσωπευόμενο. Στην περίπτωση αυτή πρόκειται για έμμεση αντιπροσώπευση σύμφωνα με το άρθρο 3 § 3 ν. 5325.

Ο αντιπρόσωπος, όμως, μπορεί να υπογράψει και με το όνομα του αντιπροσωπευόμενου μόνο (δηλ. ως Β) ή με το δικό του όνομα και τη δήλωση ότι ενεργεί στο όνομα του αντιπροσωπευόμενου (π,χ ως Α επ' ονόματι του Β). Τότε πρόκειται για άμεση αντιπροσώπευση (άρθρα 7 και 8 ν. 5325), γι' αυτό και τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις γεννώνται κατ' ευθείαν στο πρόσωπο του αντιπροσωπευόμενου.

Σύμφωνα με το άρθρο 7 ν. 5325, καθιερώνεται η αρχή της αυτοτέλειας των υπογραφών. Από το άρθρο αυτό συνάγεται λοιπόν, ότι σε περίπτωση που δεν υπήρχε αντιπροσωπευτική εξουσία ή έγινε υπέρβαση της εξουσίας αυτής από τον αντιπρόσωπο που υπέγραψε τη συν/κή με οποιαδήποτε ιδιότητα, η συν/κή και οι λοιπές υπογραφές που υπάρχουν σ' αυτή είναι έγκυρες και συνεπώς δεσμεύουν τους υπογραφείς.

Σύμφωνα με το άρθρο 8 ν 5325, αν κάποιος υπέγραψε ως αντιπρόσωπος προσώπου για το οποίο δεν είχε εξουσία να ενεργήσει ή υπερέβη την εξουσία που είχε, υποχρεούται ο ίδιος από τη συν/κή και, αν πλήρωσε, έχει τα ίδια δικαιώματα που θα είχε αυτός που φέρεται ως αντιπροσωπευόμενος.

Όσο αφορά τον ψευδοαντιπρόσωπο, αν υπέγραψε με το όνομα του αντιπροσωπευόμενου, σημειώνοντας και το όνομα του, δεν υπάρχει πρόβλημα: ευθύνεται ο ίδιος και αν τυχόν πλήρωσε, αποκτά τα σχετικά δικαιώματα. Πρόβλημα γεννάται όμως, αν ευθύνεται ο ψευδοαντιπρόσωπος και με βάση ποια διάταξη, όταν υπέγραψε μόνο με το όνομα του αντιπροσωπευόμενου.

Σύμφωνα με μια άποψη που προσηλώνεται στο γράμμα του άρθρου 8 ν. 5325, στην περίπτωση αυτή ο ψευδοαντιπρόσωπος δεν ευθύνεται κατά το δίκαιο της συναλλαγματικής, γιατί δεν έθεσε την υπογραφή του στη συν/κή.

Έλλειψη τυπικών στοιχείων συν/κής. Μετατροπή.

Αν λείπει ένα από τα τυπικά στοιχεία του άρθρου 1 ν. 5325, ο τίτλος δεν ισχύει ως συν/κή. Αλλά στον κανόνα υπάρχουν και εξαιρέσεις που προβλέπονται ρητά στο άρθρο 2 §§ 2-4 ν. 5325.

Ειδικότερα:

- α) Το στοιχείο του χρόνου λήξης αναπληρώνεται από το νόμο, με την έννοια ότι η συν/κή που εκδόθηκε χωρίς σημείωση λήξεως ισχύει ως συν/κή όψεως.
- β) Το στοιχείο του τόπου πληρωμής μπορεί να αντικατασταθεί από τον τόπο που ενδέχεται να σημειώνεται δίπλα στο όνομα του πληρωτή.
- γ) Το στοιχείο του τόπου εκδόσεως μπορεί να συμπληρωθεί από τον τόπο που ενδέχεται να σημειώνεται δίπλα στο όνομα του εκδότη.

Ο τίτλος από τον οποίο λείπει στοιχείο απαραίτητο για το κύρος της συν/κής καθώς και η χαρτόσήμανση, είναι δυνατό να ισχύσει ως άλλη δικαιοπραξία κατά μετατροπή, βέβαια με τις προϋποθέσεις του άρθρου 182 ΑΚ. Σύμφωνα με αυτές, πρέπει από το ένα μέρος να είναι άκυρη η συν/κή και από το άλλο να συντρέχουν τα στοιχεία κάποιας άλλης δικαιοπραξίας και να συνάγεται ότι οι ενδιαφερόμενοι θα ήθελαν να ισχύσει η άλλη αυτή δικαιοπραξία αν γνώριζαν την ακυρότητα.

Η τυπικά άκυρη συν/κή μπορεί να μετατραπεί σε έκταξη του αστικού δικαίου, ιδίως αν η εντολή αναφέρεται όχι σε χρήματα αλλά σε άλλα αντικαταστατά πράγματα. Αν πάλι η συν/κή εμφανίζει άλλο τυπικό ελάττωμα και έχει εκδοθεί από έμπορο και απευθύνεται σε έμπορο, μπορεί να μετατραπεί σε εμπορική εντολή του άρθρου 76, περ. α.ν.δ. 1923.

Εξ' άλλου, αν μόνο ο εκδότης ή μόνο ο αποδέκτης είναι έμπορος, μπορεί να μετατραπεί σε χρεωστικό ομόλογο του ίδιου άρθρου. Ακόμα, εφόσον η εντολή δεν εξαρτάται από τη βασική αιτία, η τυπικά άκυρη συν/κή μπορεί να μετατραπεί σε αφηρημένη υπόσχεση ή αναγνώριση χρέους, τόσο για τον αποδέκτη όσο και για τον εκδότη.

Η τριτεγγύηση μπορεί να ισχύσει ως άλλη δικαιοπραξία και συγκεκριμένα ως εγγύηση κοινού δικαίου και η οπισθογράφιση ως εκχώρηση.

Λευκή συν/κή

Είναι η συν/κή από την οποία λείπουν ένα ή περισσότερα τυπικά στοιχεία, που κατά τη συμφωνία των μερών πρόκειται να συμπληρωθούν αργότερα. Αυτό συμβαίνει ιδίως, όταν το ύψος της απαίτησης δεν είναι ακόμα γνωστό (π.χ γιατί απορρέει από τρέχοντα λογ/μό) ή όταν με την αποδοχή συν/κής

δίνεται πίστωση (π.χ από τράπεζα προς πελάτη της) την οποία θέλει να χρησιμοποιήσει ο πιστολήπτης στο ύψος που επιβάλλουν οι ανάγκες του, που δεν είναι προσδιορισμένες ακριβώς.

Χαρτοσήμανση συν/κής

Σύμφωνα με το άρθρο 15α του π.δ. του 1931 "περί κώδικος των νόμων περί τελών χαρτοσήμου" σε χαρτοσήμανση υποβάλλονται οι συν/κές που εκδίδονται στην Ελλάδα. Δεν υπόκεινται σε χαρτοσήμανση ή οπισθογράφηση ή τριτεγγύηση και η εξόφληση της συν/κής. Από το συνδυασμό των δυο αυτών διατάξεων συνάγεται, ότι οι συν/κές που δεν είναι κανονικά χαρτοσημασμένες δηλαδή, που δεν συντάχθηκαν στο κανονικό έντυπο ένσημο ή που δεν φέρουν το κανονικό επί πλέον κινητό επίσημα ή την επιβαλλόμενη διαγραφή είναι άκυρες.

Σε χαρτοσήμανση υποβάλλονται και οι συν/κές που έχουν εκδοθεί στην αλλοδαπή και εισάγονται στην Ελλάδα. Κατά το άρθρο 2 ν. δ. 251/1973, οι συν/κές που δεν είναι κανονικά χαρτοσημασμένες δηλαδή, που δεν συντάχθηκαν στο κανονικό έντυπο ένσημο ή που δεν φέρουν το κανονικό επί πλέον κινητό επίσημα ή την επιβαλλόμενη διαγραφή είναι άκυρες.

Σε περίπτωση ακυρότητας εξ αιτίας αταξιών σχετικών με τη χαρτοσήμανση, η μετατροπή θα γίνει μόνο εφόσον υπάρχουν οι προϋποθέσεις της μετατροπής κατά το κοινό δίκαιο.

ΑΠΟΔΟΧΗ ΤΗΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗΣ

Αποδοχή είναι η δήλωση της βουλήσεως, την οποία ο πληρωτής θέτει στη συν/κή και με την οποία υπόσχεται να πληρώσει τη συν/κή. Με την αποδοχή ο πληρωτής γίνεται οφειλέτης, καλείται αποδέκτης και αναλαμβάνει

υποχρέωση από τη συν/κή απέναντι σε οποιοδήποτε δικαιούχο, ακόμα και στον εκδότη.

Εμφάνιση συν/κής προς αποδοχή

Δεν είναι νομικά απαραίτητο να γίνει η αποδοχή προτού η συν/κή τεθεί σε κυκλοφορία. Μπορεί να εμφανιστεί προς αποδοχή και μετά τη θέση της σε κυκλοφορία και μάλιστα μέχρι τη λήξη της (άρθρο 21 ν. 5325). Ενδέχεται ακόμα, να μην εμφανιστεί καθόλου προς αποδοχή ή να εμφανισθεί προς αποδοχή και να μη γίνει αποδεκτή από τον πληρωτή. Στις δυο τελευταίες περιπτώσεις δε γεννάται υποχρέωση του πληρωτή από τη συν/κή, υπάρχει όμως η υποχρέωση του εκδότη, των οπισθογράφων και των τυχόν τριτεγγυητών τους. Κάθε κάτοχος της συν/κής συνεπώς η οποία δε φέρει αποδοχή, έχει συμφέρον να γνωρίζει αν ο πληρωτής θα πληρώσει κατά τη λήξη της. Γι' αυτό, ο νόμος δίνει δικαίωμα στον κομιστή ή στον απλό κάτοχο να εμφανίσει τη συν/κή προς αποδοχή μέχρι τη λήξη της (άρθρο 21 ν. 5325).

Η εμφάνιση προς αποδοχή γίνεται στον τόπο κατοικίας του πληρωτή (άρθρο 21 ν. 5325) ακόμα και όταν η συν/κή είναι πληρωτέα σε τόπο διάφορο της κατοικίας του πληρωτή.

Ο κάτοχος της συν/κής δικαιούται μόνο και δεν υποχρεούται να εμφανίσει τη συν/κή προς αποδοχή. Σε όλες τις περιπτώσεις που επιβάλλεται η εμφάνιση προς αποδοχή η παράλειψη της εμφανίσεως συνάγεται απώλεια του δικαιώματος αναγωγής τόσο "επί μη αποδοχή", όσο και "επί μη πληρωμή" (άρθρο 53 ν. 5325). Η απώλεια επέρχεται απέναντι σε όσους ευθύνονται από αναγωγή, εκτός αν την υποχρέωση εμφανίσεως επέβαλε ο οπισθογράφος οπότε η απώλεια επέρχεται σ' αυτόν μόνο.

Η δήλωση της αποδοχής

Η αποδοχή πρέπει να γίνεται εγγράφως, πάνω στην συν/κή και να υπογράφεται από τον πληρωτή (άρθρο 25 § 1 εδβ. ν 5325). Η υπογραφή πρέπει να είναι χειρόγραφη (ιδιόχειρη κατά το άρθρο 163 ΑΚ), όχι όμως και ιδιόγραφη, γιατί η αποδοχή, όπως άλλωστε και κάθε ανάληψη υποχρέωσης από τη συν/κή, μπορεί να γίνει και με αντιπρόσωπο. (άρθρο 8 ν. 5325).

Η αποδοχή πρέπει να γράφεται στη συν/κή στο κύριο σώμα της και δεν επιτρέπεται να γράφεται σε αντίγραφο της συν/κής.

Για το κύρος της αποδοχής χρειάζεται ικανότητα του πληρωτή προς ανάληψη υποχρέωσης από συν/κή, κατά το άρθρο 79 ν. 5325.

Η αποδοχή πρέπει να είναι απλή και καθαρή (άρθρο 26 § 1 ν. 5325) δεν επιτρέπεται, δηλαδή, να περιέχει αίρεση, όρο ή προϋπόθεση. Επειδή η συν/κή είναι προορισμένη να κυκλοφορεί, πρέπει οι υποχρεώσεις που απορρέουν από αυτή να συνάγονται με ακρίβεια από τον ίδιο τον τίτλο της. Γι' αυτό η προσθήκη αιρέσεως, όρου ή προϋποθέσεως κάνει την αποδοχή άκυρη. Και αυτό ισοδυναμεί με άρνηση της αποδοχής και δίνει στον κομιστή το δικαίωμα να ασκήσει αναγωγή για μη αποδοχή.

Η αποδοχή δεν πρέπει να περιέχει τροποποίηση του περιεχομένου της συν/κής (π.χ. του τόπου πληρωμής, της λήξεως, της δυνατότητας οπισθογραφήσεως κ.ο.κ). Κάθε τροποποίηση του περιεχομένου της συν/κής ισοδυναμεί με άρνηση της αποδοχής.

Η μόνη τροποποίηση του κειμένου της συν/κής, που επιτρέπει ο νόμος κατά την αποδοχή είναι αυτή που αφορά το ποσό της συν/κής. Πραγματικά, κατά το άρθρο 26 § 1 ν. 5325, ο πληρωτής μπορεί να περιορίσει την αποδοχή

του, σε μέρος του πληρωτέου ποσού. Τότε η αποδοχή ισχύει για το μέρος του ποσού που αναφέρεται σε αυτή (μερική αποδοχή), ενώ για το υπόλοιπο υπάρχει άρνηση αποδοχής, για την οποία ο κομιστής μπορεί να ασκήσει αμέσως αναγωγή λόγω μη αποδοχής.

ΟΠΙΣΘΟΓΡΑΦΗΣΗ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗΣ

Έννοια, νομική φύση

Η οπισθογράφιση είναι ιδιαίτερος τρόπος μεταβίβασης των αξιογράφων εις διαταγή, που συνιστάται σε σημείωση πάνω στον τίτλο και παράδοση του (άρθρα 11 επ. ν. 5325).

Η οπισθογράφιση μεταβιβάζει όλα τα δικαιώματα που σχετίζονται με τη συν/κή (άρθρο 14 § 1 ν. 5325). Δηλαδή, τόσο το δικαίωμα "επί του εγγράφου" (το δικαίωμα κυριότητας της συν/κής, ως πράγματος υλικού), όσο και το δικαίωμα "εκ του εγγράφου" (την απαίτηση που ενσωματώνεται στην συν/κή).

Η οπισθογράφιση είναι μονομερής δήλωση βουλήσεως.

Τύπος και περιεχόμενο της οπισθογράφισης

Όπως ορίζεται στην παράγραφο 1 του άρθρου 13 ν. 5325, η οπισθογράφιση πρέπει να φέρει χειρόγραφη υπογραφή. Επίσης όπως και όλες οι δηλώσεις βουλήσεως, μπορεί να γίνεται και με αντιπρόσωπο.

Η οπισθογράφιση πρέπει να γράφεται πάνω στη συν/κή, αλλά δεν έχει συγκεκριμένη θέση σ' αυτή. Συνήθως, βέβαια, όπως και ο όρος υποδηλώνει, γράφεται στο πίσω μέρος της συν/κής. Αυτό όμως δεν είναι απαραίτητο. Η οπισθογράφιση μπορεί να γραφεί έγκυρα και στο εμπρός μέρος της συν/κής.

Στην περίπτωση όμως αυτή, πρέπει να δηλώνεται με σαφήνεια ότι πρόκειται για οπισθογράφιση.

Η οπισθογράφιση γράφεται είτε στο κύριο σώμα της συν/κής είτε σε φύλλο προσαρτημένο σ' αυτή και κατά τη διάταξη του άρθρου 67 § 3 ν.5325, μπορεί να γραφεί και σε αντίγραφο συν/κής.

Αυτονόητο είναι, ότι η οπισθογράφιση πρέπει να γίνεται σε τυπικά έγκυρη συν/κή. Διαφορετικά είναι και αυτή άκυρη. Αν όμως η άκυρη συν/κή ισχύει κατά μετατροπή ως άλλη δικαιοπραξία, η οπισθογράφιση μπορεί να ισχύσει και αυτή, κατά μετατροπή, ως εκχώρηση της οικείας απαίτησεως.

Περιεχόμενο της οπισθογράφισης είναι η δήλωση βούλησης του δικαιούχου να μεταβιβάσει τη συν/κή σε άλλο πρόσωπο, κατονομαζόμενο ή όχι στην οπισθογράφιση.

Στην οπισθογράφιση μπορεί να περιέχονται και διάφορες προσθήκες που ονομάζονται ρήτρες όπως π.χ. δήλωση του οπισθογράφου ότι δεν θα ευθύνεται για την αποδοχή και την πληρωμή, δήλωση με την οποία απάλλασσει τον κομιστή από την υποχρέωση συντάξεως διαμαρτυρικού κ.λ.π.

Μερική οπισθογράφιση δεν επιτρέπεται και αν γίνει είναι κατά νόμο άκυρη.

Η πλήρης ή, όπως λέγεται επίσης, τακτική οπισθογράφιση περιέχει το όνομα αυτού προς τον οποίο γίνεται (του υπερού), καθώς και την υπογραφή του οπισθογράφου.

ΕΙΔΗ ΟΠΙΣΘΟΓΡΑΦΗΣΗΣ

Λευκή οπισθογράφιση

Στην οπισθογράφιση μπορεί να μην προσδιορίζεται το πρόσωπο προς το οποίο γίνεται. Και τότε η οπισθογράφιση λέγεται λευκή ή άτακτη. Ακόμα και όταν η τελευταία οπισθογράφιση είναι λευκή, η νομιμοποίηση του κομιστή υπάρχει. Η λευκή οπισθογράφιση έχει ένα σοβαρό μειονέκτημα σε σχέση με την πλήρη οπισθογράφιση. Το μειονέκτημα είναι ότι αυτός που έχει αποκτήσει τη συν/κή με λευκή οπισθογράφιση και μεταβιβάζει χωρίς οπισθογράφιση, δεν αναλαμβάνει ευθύνη από τη συν/κή, αφού δεν την υπογράφει.

Οπισθογράφιση "ουχί εις διαταγήν" και οπισθογράφιση "άνευ ευθύνης". Όψιμη οπισθογράφιση.

Οπισθογράφιση "ουχί εις διαταγήν": Η συν/κή από το νόμο αξιόγραφο εις διαταγή, μπορεί να εκδοθεί και ως ονομαστικό, αν ο εκδότης θέσει σ' αυτή τη ρήτρα "ουχί εις διαταγήν" (που καλείται αρνητική ρήτρα εις διαταγή). Στην περίπτωση αυτή, η μεταβίβαση της συν/κής μπορεί να γίνει μόνο με εκχώρηση (άρθρο 11 § 2 ν. 5325). Την ρήτρα "ουχί εις διαταγήν" όμως, μπορεί να την προσθέσει και ο οπισθογράφος στην οπισθογράφησή του. Αλλά τότε, η συν/κή δε μετατρέπεται σε ονομαστικό αξιόγραφο και επομένως, μπορεί να μεταβιβάζεται και με οπισθογράφιση. Με τη ρήτρα αυτή, ο οπισθογράφος περιορίζει απλώς την ευθύνη του: ευθύνεται απέναντι σ' αυτόν προς τον οποίο ο ίδιος μεταβίβασε την συν/κή - του υπερού η δική του οπισθογράφιση- ενώ δεν ευθύνεται απέναντι σε εκείνους που με οπισθογράφιση απέκτησαν τη συν/κή μετά από αυτόν - τον υπερού η δική του οπισθογράφιση.

"Οπισθογράφηση άνευ ευθύνης": Ενώ ο εκδότης μπορεί να απαλλαγεί μόνο από την ευθύνη του για την αποδοχή, ο οπισθογράφος μπορεί να αποκλείσει την ευθύνη του τόσο για την αποδοχή, όσο και για την πληρωμή. Αυτό μπορεί να το πετύχει, προσθέτοντας στην οπισθογράφηση τη ρήτρα "άνευ ευθύνης" ή άλλη ανάλογη. Η ρήτρα αυτή ωφελεί μόνο τον οπισθογράφο που την έθεσε.

Όψιμη οπισθογράφηση ή μετοπισθογράφηση: Είναι η οπισθογράφηση που γίνεται μετά τη σύνταξη διαμαρτυρικού για μη πληρωμή. Παρόλο που η συν/κή περιέχεται σε κατάσταση ανάγκης και διαμαρτυρικό συντάσσεται και για άλλους λόγους (άρθρο 43 ν. 5325), ο νόμος περιορίζει την έννοια της όψιμης οπισθογραφήσεως στην περίπτωση που η κατάσταση ανάγκης και η σύνταξη διαμαρτυρικού οφείλεται σε μη πληρωμή. Η οπισθογράφηση όμως είναι όψιμη και όταν γίνεται μετά τη λήξη της προθεσμίας προς σύνταξη διαμαρτυρικού για μη πληρωμή.

Δεν είναι όψιμη η οπισθογράφηση που γίνεται μετά τη λήξη της συν/κής, αλλά πριν από τη σύνταξη ή την πάροδο της προθεσμίας για σύνταξη διαμαρτυρικού.

Οπισθογράφηση "λόγω πληρεξουσιότητας".

Πολλές φορές, ο κομιστής της συν/κής δεν έχει τη δυνατότητα να εισπράξει ο ίδιος τη συν/κή (π.χ. γιατί δεν βρίσκεται στον τόπο της πληρωμής) γι' αυτό αναθέτει σε κάποιον άλλο, συνηθέστατα σε τράπεζα, να κάνει για λογ/μό του την είσπραξη. Η ανάθεση του έργου αυτού, μπορεί να γίνει και με οπισθογράφηση, στην οποία προσθέτεται ρήτρα που μαρτυρεί τη σχέση εντολής ("αξία προς είσπραξιν", "αξία προς κάλυψιν", "κατά πληρεξουσιότητα"

ή άλλη ανάλογη). Αυτή είναι η οπισθογράφιση λόγω πληρεξουσιότητας που ρυθμίζονται στο άρθρο 18 ν. 5325.

Με βάση την οπισθογράφιση αυτή, ο υπερού έχει την εξουσία να ασκήσει όλα τα δικαιώματα που απορρέουν από τη συν/κή (άρθρο 18 § 1 ν. 5325). Ο υπερού όμως δεν μπορεί να οπισθογραφήσει τη συν/κή παρά μόνο λόγω πληρεξουσιότητας. Αν μάλιστα την οπισθογραφήσει χωρίς τη σχετική ένδειξη, η οπισθογράφιση του δεν είναι ανίσχυρη, αλλά ισχύει κατά μετατροπή ως οπισθογράφιση λόγω πληρεξουσιότητας.

Οπισθογράφιση "λόγω ενεχύρου".

Ο δανεισμός, ιδίως όταν γίνεται για σύντομο χρονικό διάστημα, προάγεται σημαντικά με την ενεχύραση της απαιτήσεως από τη συν/κή. Πολλές φορές, πραγματικά, ο κομιστής της συν/κής, αντί να την προεξοφλήσει, προτιμά να δανεισθεί ενεχυριάζοντάς την. Γιατί η προεξόφληση, σε περίπτωση ιδίως που η συν/κή έχει εκδοθεί για μεγάλο ποσό και με απομακρυσμένη λήξη, θα τον επιβάρυνε με πολύ προεξοφλητικό τόκο, ενώ η ενεχυρίαση τον επιβαρύνει μόνο με τον τόκο που αναλογεί στο ποσό του δανείου και αυτό μέχρι την απόδοσή του.

Η ενεχυρίαση της απαιτήσεως από τη συν/κή μπορεί να γίνει τόσο κατά το κοινό δίκαιο (ΑΚ 1247 επ) όσο και με (φανερή) ενεχυρική οπισθογράφιση κατά το άρθρο 19 ν 5325.

ΤΡΙΤΕΓΓΥΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗΣ

Έννοια, σκοπός τριτεγγύησης.

Η τριτεγγύηση είναι δήλωση βουλήσεως, η οποία διατυπώνεται στη συν/κή και με την οποία ένα πρόσωπο, δεσμεύεται να πληρώσει τη συν/κή με τους ίδιους - κατ' αρχή - όρους, με τους οποίους δεσμεύεται από αυτή (τη συν/κή) κάποιο άλλο πρόσωπο που την έχει ήδη υπογράψει. Αυτός που τριτεγγυάται λέγεται τριτεγγυητής και είναι, όπως και ο οπισθογράφος, ενδεχόμενο μόνο πρόσωπο της συν/κής.

Σκοπός της τριτεγγύησης είναι η εξασφάλιση της πληρωμής της συν/κής (άρθρο 30 § 1 ν. 5325) από ορισμένο υπογραφέα με την προσθήκη ενός ακόμα υπόχρεου, που ευθύνεται και αυτός εις ολόκληρο για την πληρωμή της συν/κής (άρθρο 47 ν. 5325).

Ανάγκη τριτεγγύησης ανακύπτει, φυσικά, όταν υπάρχει δυσπιστία προς τη φερεγγυότητα κάποιου υπογραφέα.

Τα πρόσωπα στην τριτεγγύηση

Η τριτεγγύηση μπορεί να δοθεί από τρίτο ή από υπογραφέα ήδη της συν/κής (άρθρο 30 § 2 ν. 5325) δηλαδή από τον εκδότη, τον αποδέκτη ή έναν οπισθογράφο. Το πρόσωπο που είναι ήδη υπόχρεος από τη συν/κή, αν εμφανισθεί και ως τριτεγγυητής, μπορεί να έχει ευθύνη βαρύτερη από αυτή που είχε με την πρώτη του ιδιότητα. Σε κάθε περίπτωση, το πρόσωπο που δίνει την τριτεγγύηση πρέπει, κατά το χρόνο της υπογραφής της, να έχει ικανότητα προς ανάληψη υποχρεώσεως από συν/κή (άρθρο 79 ν. 5325).

Τριτεγγύηση, μπορεί να δοθεί και από περισσότερα πρόσωπα για τον ίδιο υπεύθυνο. Τα πρόσωπα αυτά ευθύνονται εις ολόκληρο με τους άλλους

υπόχρεους (άρθρο 47 ν. 5325), οι σχέσεις όμως μεταξύ τους διέπονται από το κοινό δίκαιο (Α.Κ. 869).

Τύπος και περιεχόμενο της τριτεγγυήσεως

Η τριτεγγύηση πρέπει να είναι έγγραφη και μάλιστα, να γράφεται στη συναλλαγματική ή στο προσθεμα ή και σε αντίγραφο της συν/κής. (άρθρα 31§ 1 και 67 § 3 ν. 5325). Αν συνεπώς, δοθεί προφορικά ή με χωριστό έγγραφο, δε δημιουργεί υποχρέωση από συν/κή. Αλλά στην περίπτωση που δίδεται με χωριστό έγγραφο, δε δημιουργεί υποχρέωση από συν/κή. Αλλά στην περίπτωση που δίδεται με χωριστό έγγραφο, μπορεί να ισχύσει ως εγγύηση του κοινού δικαίου. (Α.Κ 849), κατά το άρθρο 182 Α.Κ περί μετατροπής.

Η τριτεγγύηση δεν έχει συγκεκριμένο τύπο, που να επιβάλλεται με ποινή ακυρότητας. Έτσι το μόνο στοιχείο που είναι απαραίτητο για το τυπικό της κύρος, είναι η υπογραφή του τριτεγγυητή πάνω στη συν/κή. Η υπογραφή πρέπει να είναι χειρόγραφη (Α.Κ 163), όχι όμως και ιδιόγραφη γιατί και η τριτεγγύηση, όπως κάθε ανάληψη υποχρεώσεως από συν/κή, μπορεί να γίνει με αντιπρόσωπο.

Η τριτεγγύηση δεν έχει συγκεκριμένη θέση στη συν/κή. Συνεπώς, μπορεί να τίθεται στην εμπρός ή στην πίσω πλευρά του τίτλου. Χρονολόγησή της δεν χρειάζεται.

Δικαιώματα του τριτεγγυητή που πλήρωσε τη συν/κή.

Η διάταξη του άρθρου 32 § 3 ν. 5325 καθιερώνει δικαίωμα, αναγωγής του τριτεγγυητή που πλήρωσε τη συν/κή, κατά του υπερού η τριτεγγύηση και των προσώπων που ενέχονται απέναντι σ' αυτόν. Ο τριτεγγυητής συνεπώς,

πληρώνοντας τη συν/κή αποκτά τα δικαιώματα πάνω στην και από τη συν/κή, αλλά δεν υπεισέρχεται ακριβώς στη θέση του κομιστή στον οποίο πλήρωσε.

Ο τριτεγγυητής του αποδέκτη μπορεί να στραφεί μόνο κατά του αποδέκτη. Και από την άποψη αυτή, η ευθύνη του τριτεγγυητή δεν είναι ακριβώς η ίδια με την ευθύνη του αποδέκτη (υπερού). Γιατί ο αποδέκτης, τελευταίος στη σειρά των υπόχρεων, δεν μπορεί από κανένα να αναζητήσει όσα κατέβαλε.

Ο τριτεγγυητής που πλήρωσε τη συν/κή, αποκτά δικαίωμα αναγωγής από το δίκαιο της συν/κής.

ΕΚΠΛΗΡΩΣΗ ΤΗΣ ΕΝΟΧΗΣ ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗ

Λήξη της συν/κής

Η συν/κή είναι προορισμένη να πληρωθεί κατά τη λήξη της. Και λήξη είναι η ημέρα, κατά την οποία η απαίτηση από τη συν/κή γίνεται ληξιπρόθεσμη. Η λήξη της συν/κής δε συμπίπτει, κατ' ανάγκη, με την ημέρα πληρωμής. Αποτελεί την αφετηρία μιας προθεσμίας δύο ημερών, μέσα στην οποία πρέπει να γίνει η πληρωμή ή να συναχθεί διαμαρτυρικό. Η λήξη όμως έχει και άλλη σημασία. Προσδιορίζει την έναρξη του χρόνου παραγραφής των αξιώσεων από την συν/κή κατά του αποδέκτη (άρθρο 70 § 1 ν.5325). Επίσης, αποτελεί την αφετηρία υπολογισμού τόκων υπερημερίας, σε περίπτωση αρνήσεως πληρωμής. Για τους λόγους αυτούς, η λήξη της συν/κής είναι ουσιώδες τυπικό στοιχείο της. Αν όμως λείπει, αναπληρώνεται από το νόμο.

Εμφάνιση της συν/κής προς πληρωμή

Μόνο ο κομιστής νομιμοποιείται να ασκήσει τα δικαιώματα από τη συν/κή (άρθρο 16 ν. 5325) και η εμφάνιση της συν/κής διευκολύνει τον έλεγχο της νομιμοποίησής του από τον πληρωτή.

Εξ άλλου, ο πληρωτής δικαιούται κατά την καταβολή να ζητήσει να του παραδοθεί εξοφλημένη η συν/κή (άρθρο 39 § 1 ν. 5325) και η εμφάνιση μαρτυρεί την ετοιμότητα προς τούτο του κομιστή. Η εμφάνιση συνεπώς, αποσκοπεί βασικά στην πραγματοποίηση της πληρωμής της συν/κής. Αν όμως η συν/κή δεν πληρωθεί, η εμφάνιση γίνεται βασική προϋπόθεση για την απόκτηση του δικαιώματος αναγωγής.

Πληρωμή της συν/κής.

Αν η συν/κή εμφανισθεί κανονικά, ο πληρωτής δικαιούται και αν είναι αποδέκτης, υποχρεούται να πληρώσει τη συν/κή.

Ο πληρωτής κατά την πληρωμή δικαιούται να απαιτήσει να του παραδοθεί η συν/κή εξοφλημένη από τον κομιστή (άρθρο 39 § 1 ν. 5325). Αν, συνεπώς, η συν/κή δεν παραδίδεται και μάλιστα εξοφλημένη, ο πληρωτής δικαιούται να αρνηθεί την πληρωμή.

Μερική πληρωμή δεν δικαιούται να αποκρούσει ο κομιστής κατά τη λήξη (άρθρο 39 § 2 εκ. α. ν. 5325), ενώ το αντίθετο συμβαίνει στο κοινό δίκαιο. (Α.Κ 316). Η ιδιορρυθμία αυτή του δικαίου της συν/κής δικαιολογείται, κυρίως από το γεγονός ότι οι υπόχρεοι από τη συν/κή έχουν συμφέρον να απαλλαγούν από την υποχρέωσή τους έστω και μερικώς. Στην περίπτωση αυτή όμως, όπως είναι αυτονόητο, ο πληρωτής δεν δικαιούται να αξιώσει απόδοση της συν/κής. Γιατί ο κομιστής που ικανοποιήθηκε μερικώς δε θα

μπορούσε χωρίς τον τίτλο να ασκήσει αναγωγή για το ποσό της συν/κής που ακόμα οφείλεται. Αντί για απόδοση της συν/κής, ο πληρωτής έχει δικαίωμα να ζητήσει αφενός να γίνει αναφορά περί της πληρωμής στη συν/κή και αφετέρου να του δοθεί εξοφλητική απόδειξη (άρθρο 39 § 2 εδ. β.ν. 5325).

Ο κομιστής δεν μπορεί να υποχρεωθεί να δεχθεί πληρωμή της συν/κής πριν από τη λήξη (άρθρο 40 § 1 εδ. α. ν. 5325).

Εννοείται ότι αν ο κομιστής θέλει, μπορεί να δεχθεί την πρόωρη πληρωμή.

Η πληρωμή, συνήθως, γίνεται στο νόμισμα που κυκλοφορεί στον τόπο της πληρωμής.

ΑΝΑΓΩΓΗ

Έννοια και διακρίσεις της αναγωγής

Δικαίωμα αναγωγής κατ' αρχή, έχει ο κομιστής όταν η συν/κή δεν πληρωθεί κατά τη λήξη της από τον πληρωτή, αποδέκτη ή μη. Δικαίωμα αναγωγής όμως, έχει ο κομιστής και όταν πριν από τη λήξη υπάρχει άρνηση αποδοχής ή όταν συντρέξουν ειδικές συνθήκες εξ αιτίας των οποίων η πληρωμή της συν/κής γίνεται επισφαλείς: α) πτώχευση του πληρωτή, αποδέκτη ή μη. β) η απλή Παύση των πληρωμών του. γ) η κατάσχεση της περιουσίας του που απέβη και άκαρπη. δ) η πτώχευση του εκδότη μη αποδείξιμης συν/κής.

Στις περιπτώσεις αυτές, η πληρωμή της συν/κής κατά τη λήξη της είναι δυνατή αλλά όχι βέβαιη. Γι' αυτό ο νόμος παρέχει δικαίωμα στον κομιστή να στραφεί πριν από τη λήξη της συν/κής κατά των υπογραφέων που ευθύνονται από αναγωγή και να ζητήσει των πληρωμή της συν/κής.

Σε όλες αυτές τις περιπτώσεις, η αναγωγή γίνεται προς πληρωμή της συν/κής στον κομιστή. Εκτός από αυτή την αναγωγή όμως, υπάρχει και η αναγωγή προς απόδοση. Και τέτοια είναι η αναγωγή, την οποία ασκεί αυτός που πλήρωσε κατ' αναγωγή τη συν/κή και με την οποία αυτός επιδιώκει να εισπράξει τα ποσά που κατέβαλε από τους υπογραφείς που ευθύνονται απέναντί του.

Η πρώτη από τις αναγωγές που αναφέρθηκαν πιο πάνω, καλείται αναγωγή προς πληρωμή ή αναγωγή κατ' εγγύηση ή αναγωγή υπό ευρεία έννοια. Και η δεύτερη καλείται αναγωγή προς απόδοση (των καταβληθέντων) ή αναγωγή υπό στενή έννοια.

Τα πρόσωπα στην αναγωγή.

Στην αναγωγή προς πληρωμή το δικαίωμα ανήκει στο πρόσωπο που είναι ο κομιστής της συν/κής κατά το χρόνο, στον οποίο συμβαίνει το γεγονός που δικαιολογεί την αναγωγή. (άρθρο 43 § 1 ν.5325)

Στην αναγωγή προς απόδοση, αντίθετα, το δικαίωμα ανήκει στον υπόχρεο από αναγωγή που πλήρωσε τη συν/κή είτε αναγκαστικά, γιατί ασκήθηκε αναγωγή εναντίον του (άρθρο 47 § 3 ν. 5325) είτε με τη θέλησή του, για να αποφύγει τις δυσάρεστες οικονομικές συνέπειες της αναγωγής (άρθρο 50 § 1 ν. 5325).

Η αναγωγή προς πληρωμή ασκείται εναντίον οποιουδήποτε υπογραφέα της συν/κής, εκτός από τον αποδέκτη και τον τριτεγγυητή του, συνεπώς ασκείται εναντίον του εκδότη, των οπισθογράφων και των τριτεγγυητών τους (άρθρο 43 § 1 ν.5325). Επίσης δεν ασκείται κατά του τριτεγγυητή του αποδέκτη, ο οποίος ευθύνεται όπως ο αποδέκτης.

Η αναγωγή προς απόδοση των καταβληθέντων ασκείται εναντίον όλων των υπογραφέων που προηγούνται από αυτόν που πλήρωσε, γιατί αυτοί μόνο είναι υπόχρεοι απέναντί του.

Τυπική προϋπόθεση αναγωγής (Διαμαρτυρικά)

Το διαμαρτυρικό αποτελεί έγερση διαμαρτυρίας για μη ομαλή εξέλιξη της ενοχής από τη συν/κή. Είναι δημόσιο έγγραφο που βεβαιώνει κατά τρόπο επίσημο το γεγονός που δημιουργεί το δικαίωμα αναγωγής. Και κατά κανόνα, αποτελεί τυπική προϋπόθεση του δικαιώματος αναγωγής.

Το διαμαρτυρικό ενδιαφέρει άμεσα τον κομιστή (το δανειστή), ωφελεί όμως και τους υπόχρεους από αναγωγή (τους οφειλέτες). Ο κομιστής πραγματικά, κινδυνεύοντας να χάσει το δικαίωμα αναγωγής, θα σπεύσει ασφαλώς στις σύντομες προθεσμίες που ορίζει ο νόμος, να εισπράξει τη συν/κή από τον πληρωτή, συνεπώς, δεν θα εφησυχάσει εμπιστευόμενος την επικουρική ευθύνη των λοιπών υπογραφέων, που ευθύνονται για την πληρωμή της συν/κής κατ' αναγωγή.

Το διαμαρτυρικό είναι δημόσιο έγγραφο που συντάσσεται από συμβολαιογράφο, χωρίς πρόσληψη, μαρτύρων (άρθρο 82 § 1 ν. 5325). Σε άλλες χώρες το διαμαρτυρικό συντάσσεται και από άλλα πρόσωπα, ενώ σε άλλες η σύνταξη διαμαρτυρικού είναι προαιρετική.

Περιπτώσεις όπου δεν απαιτείται σύνταξη διαμαρτυρικού

1. Στην περίπτωση πτωχεύσεως του πληρωτή ή του εκδότη συναλλαγματικής μη αποδέξιμης (άρθρο 44 § 6 ν. 5325)
2. Στην περίπτωση ανωτέρας βίας που εμποδίζει την εμφάνιση της συν/κής και τη σύνταξη διαμαρτυρικού στις καθοριζόμενες προθεσμίες.

3. Στην περίπτωση που έχει ήδη συνταχθεί διαμαρτυρικό επί μη αποδοχή, οπότε δεν απαιτείται σύνταξη διαμαρτυρικού επί μη πληρωμή.

Συχνά στη συν/κή απαντάται ρήτρα, που απαλλάσσει τον κομιστή από την υποχρέωση συντάξεως διαμαρτυρικού. Η ρήτρα αυτή έχει σκοπό να διευκολύνει τη θέση του κομιστή και συνηθίζεται ιδίως σε συναλλαγματικές μικρής αξίας.

Όταν η σύνταξη διαμαρτυρικού είναι απαραίτητη και παραλήφθηκε, ο κομιστής εκπίπτει από το δικαίωμα αναγωγής. Τότε ο κομιστής δικαιούται να στραφεί μόνο κατά του αποδέκτη και του τριτεγγυητή του.

Αν ο κομιστής δεν συνέταξε εμπρόθεσμα διαμαρτυρικό, για μη πληρωμή της συν/κής και η σύνταξη του δεν εμποδίστηκε από ανυπέρβλητο κώλυμα (άρθρα 53-54 του ν. 5325/32), τότε είναι "έκπτωτος" από το δικαίωμα αναγωγής, δηλαδή δεν έχει δικαίωμα να ζητήσει την πληρωμή της συν/κής από τους προηγούμενους υπογραφείς, με εξαίρεση τον αποδέκτη και τον τριτεγγυητή του αποδέκτη.

Αν ο κομιστής συνέταξε εμπρόθεσμα διαμαρτυρικό, για μη πληρωμή της συν/κής, για να μη χάσει το δικαίωμα από αυτή, πρέπει να ασκήσει τα ένδικα μέσα, για την ικανοποίηση της αξίωσής του, μέσα στις προθεσμίες που ορίζει ο νόμος 5325/32 άρθρο 70.

Οι προθεσμίες που ορίζει ο πιο πάνω νόμος (άρθρο 70) είναι οι ακόλουθες:

1. Όλες οι αγωγές που απορρέουν από τη συν/κή κατά του αποδέκτη, παραγράφονται μετά τρία (3) από τη χρονολογία της λήξης της.

2. Οι αγωγές του τελευταίου κομιστή κατά των οπισθογράφων και του εκδότη, παραγράφονται μετά ένα (1) έτος από τη χρονολογία σύνταξης του διαμαρτυρικού, που συντάχθηκε εμπρόθεσμα ή από τη χρονολογία λήξης, στην περίπτωση που η συναλλαγματική έχει τη ρήτρα "Ανέξοδη επιστροφή".
3. Οι αγωγές του των οπισθογράφων μεταξύ τους και κατά του εκδότη, παραγράφονται μετά έξη (6) μήνες από την ημέρα κατά την οποία ο οπισθογράφος πλήρωσε τη συν/κή ή από την ημέρα κατά την οποία έγινε αγωγή σε βάρος του. Σημειώνεται ότι η διακοπή της παραγραφής έχει αποτέλεσμα μόνο κατά εκείνου για τον οποίο έλαβε χώρα το γεγονός που διακόπτει την παραγραφή.
4. Κάθε αξίωση από συν/κή γενικά παραγράφεται πέντε (5) χρόνια μετά τη λήξη της (άρθρο 80 του ν. 5325/32).
5. Οι αξίες όψης πρέπει να εμφανιστούν στον οφειλέτη για πληρωμή σ' ένα (1) έτος από την έκδοσή τους. Αν δεν εμφανιστούν στον οφειλέτη για πληρωμή μέσα στην προθεσμία του ενός έτους, η παράγραφή τους συντελείται τέσσερα (4) έτη μετά την έκδοσή τους, δηλαδή ένα έτος για την εμφάνισή τους, που δημιουργεί και τη λήξη τους και τρία έτη μετά τη λήξη τους (Γνωμοδότηση Δ/νσης Δικαστικού 93182/16.9.66).

ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΟΥ Λ/ΣΜΟΥ 31 ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ

ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ

*** ΕΙΣΑΓΩΓΗ ***

Στο κεφάλαιο αυτό θα ασχοληθούμε με την λογιστική ανάλυση του λογ/σμού 31. ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ σύμφωνα με ΕΓΛΣ.

Στον όρο γραμμάτια συμπεριλαμβάνονται τα Γραμμάτια εις διαταγήν και οι συν/κές. Οι συν/κές και τα γραμμάτια κάθε επιχείρησης διακρίνονται σε δύο κατηγορίες: α) Στις συν/κές και τα γραμμάτια που δείχνουν απαίτηση της επιχείρησης και β) στις συν/κές και τα γραμμάτια που δείχνουν υποχρέωση της επιχείρησης και παρακολουθούνται με το λ/σμό 51.ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΠΛΗΡΩΤΕΑ.

Εμείς θα ασχοληθούμε με την α' περίπτωση που μας παραθέτει στο λογ/σμό 31 όπου παρακολουθούνται οι ενσώματες απαιτήσεις των γραμματίων και των συν/κών.

Το ΕΓΛΣ αναλύει τον λογ/σμό 31 στους εξής δευτεροβάθμιους:

31.00 Γραμμάτια στο χαρτοφυλάκιο

31.01 Γραμμάτια στις Τράπεζες για είσπραξη

31.02 Γραμμάτια στις Τράπεζες για εγγύηση

31.04 Γραμμάτια μεταβιβασμένα σε τρίτους (Αντίθετος λογ/σμός)

31.05 Γραμμάτια προεξοφλημένα (Αντίθετος λογ/σμός)

31.06 Μη δουλευμένοι τόκοι Γρ. Εισπρακτέων

31.07 Γραμμάτια σε ξένο νόμισμα στο χαρτοφυλάκιο

31.08 Γραμμάτια σε Ξ.Ν στις τράπεζες για είσπραξη

- 31.09 Γραμμάτια σε Ξ.Ν στις τράπεζες για εγγύηση
- 31.10 Γραμμάτια σε Ξ.Ν σε καθυστέρηση.
- 31.11 Γραμμάτια σε Ξ.Ν μεταβιβασμένα σε τρίτους (αντίθετος)
- 31.12 Γραμμάτια σε Ξ.Ν προεξοφλημένα (αντίθετος λογ/σμός)
- 31.13 Μη δουλευμένοι τόκοι γρ. εισπρ. σε Ξ.Ν (αντίθετος λογ/σμός)
- 31.90 Υποσχετικές επιστολές εισπρακτέες σε δρχ.
- 31.91 Υποσχετικές επιστολές εισπρακτέες σε Ξ.Ν
- 31.92 Μη δουλευμένοι τόκοι υποσχετικών επιστολών εισπρακτέων σε δρχ
(αντίθετος λογ/σμος)
- 31.93 Μη δουλευμένοι τόκοι υποσχετικών επιστολών εισπρακτέων σε Ξ.Ν
(αντίθετος λογ/σμός)
- 31.94 Γραμ. στις τράπεζες για είσπραξη με σύμβαση Factoring
- 31.95 Τίτλοι trade credit
- 31.99 Διάμεσος λογ/σμός ελέγχου διακινήσεως Γρ. Εισπρ.

Η τριτοβάθμια ανάλυση του 31 μας δείχνει ποιος είναι ο αποδέκτης της συν/κής ή του γραμματίου καθώς και την ημερομηνία λήξης αυτού.

Παράδειγμα

31 Γραμ εισπρακτέα	20000
31.00 Γραμ. στο Χαρτοφυλάκιο	20000
31.00.03 Συν/κή αποδοχής Α.Ανδρέου λήξης 31/3/99	20000
30 Πελάτες	
30.00 Πελάτες εσωτερικού	90000
30.00.09 Α.Ανδρέου	20000

Ο λογ/σμός των γρ. εισπρακτέων παρουσιάζει με το χρεωστικό του υπόλοιπο την συν. ονομαστική αξία των γραμματίων που έχει στο χαρτοφυλάκιό της η επιχείρηση.

Λόγω της πληθώρας των γραμματίων που διακινούν οι επιχειρήσεις, η λογιστική παρακολούθηση τους γίνεται στη πράξη με τη τήρηση του βιβλίου των ΓΡΑΜΜΑΤΙΩΝ ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΩΝ . Για κάθε γραμμάτιο αφιερώνεται μια γραμμή στις κατάλληλα γραμμογραφημένες σελίδες του βιβλίου. Στη συγκεκριμένη γραμμή αναγράφονται τα βασικά στοιχεία του γραμματίου καθώς και οι μεταβολές της νομικής καταστάσεώς τους.

Ο πρωτοβάθμιος λογ/σμός 31 ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ χρεώνεται με την ονομαστική αξία των γραμματίων που αποκτά η επιχείρηση και πιστώνεται με την ονομαστική αξία των γραμματίων που εξοφλούνται, παραδίδονται στη τράπεζα για εγγύηση δανείων ή για είσπραξη, ή που μετατρέπονται σε επισφαλείς απαιτήσεις, ή του λογαριασμού πιστωτικοί Τόκοι. Ο τελευταίος λογ/σμός εμφανίζει την αξία των τόκων που είναι ενσωματωμένοι στην ονομαστική αξία των γραμματίων.

31.00 Γραμμάτια στο χαρτοφυλάκιο

Στο λογ/σμό αυτό καταχωρούνται όλα τα γραμμάτια εισπρακτέα που εκδίδει η επιχείρηση έναντι των απαιτήσεων κατά πελατών και χρεωστών. Ο 31.00 χρεώνεται με την ονομαστική αξία του γραμματίου που εκδίδει η επιχείρηση και πιστώνεται με την ονομαστική αξία των γραμματίων που δίδονται στις τράπεζες για είσπραξη, με αυτά που δεν πληρώθηκαν στη λήξη τους, αυτών που δίδονται στη τράπεζα για εγγύηση ή με την πληρωμή του ίδιου γραμματίου από τον αποδέκτη του.

Παράδειγμα 1^ο

Η επιχείρηση "Α" εκδίδει συν/κή ονομαστικής Αξίας 100.000 δραχ για απαίτηση που έχει έναντι του πελάτη της Γεωργίου ληξ. 20/3/99

31 Γραμμάτια εισπρακτέα	100.000	
31.00 Γραμ. εισπρακτέα στο χαρτοφυλάκιο		
30 Πελάτες		
30.00 Πελάτες εσωτερικού		100.000
30.00.00 Γ. Γεωργίου		
Έκδοση συν/κής		

Ο πελάτης Γ. Γεωργίου εξοφλεί τη συν/κή αποδοχής του ληξ 20/3/99

38. Χρηματικά διαθέσιμα	100.000	
38.00 Ταμείο		
31 Γρ. Εισπρακτέα		100.000
31.00 Γρ. Εισπρακτέα στο χ/κιο		

Τα γραμμάτια στο χαρτοφυλάκιο η επιχείρηση μπορεί να τα χρησιμοποιήσει ως εξής:

- 1) Να τα δώσει στη τράπεζα για είσπραξη
- 2) Να τα προεξοφλήσει
- 3) Να τα δώσει για ενέχυρο
- 4) Να τα μεταβιβάσει σε τρίτους έναντι χρέους
- 5) Να τα φυλάξει στην επιχείρηση και οι πελάτες να τα εξοφλήσουν σ' αυτήν.

31.01 Γραμμάτια στις τράπεζες για εισπραξη

Οι επιχειρήσεις συνηθίζουν να δίνουν τα γραμμάτια των πελατών τους στην τράπεζα για εισπραξη. Με το λογ/σμό 31.01 Γραμ. στις τράπεζες για εισπραξη παρακολουθούνται αυτά τα Γραμμάτια που έχουν μεταβιβαστεί στη τράπεζα για εισπραξη. Την αξία της συν/κής δεν την εισπράττει η επιχείρηση όταν την πάμε στη τράπεζα για εισπραξη αλλά αφού λήξει και πληρωθεί από τον πελάτη της.

Κατά την μεταβίβαση των γραμματίων στην τράπεζα για εισπραξη, η τράπεζα δεν αποκτά την κυριότητα των τίτλων. Η κυριότητα εξακολουθεί να παραμένει στην επιχείρηση. Η τράπεζα με αυτόν τον τρόπο εξουσιοδοτείτε να εισπράξει τους τίτλους για λογαριασμό της επιχείρησης.

Όταν η συν/κή εισπραχθεί από τη τράπεζα τότε αυτή καταθέτει τα χρήματα σε λογ/σμό όψεως της επιχείρησης ή δίνει στην επιχείρηση το προϊόν της εισπράξεως. Η τράπεζα προκειμένου να εισπράξει τα γραμμάτια της επιχειρήσεως την επιβαρύνει με διάφορα έξοδα (προμήθειες κ.τ.λ). Τα έξοδα αυτά προεισπράττονται από την τράπεζα κατά το χρόνο παραλαβής των γραμματίων για εισπραξη. Τα έξοδα αυτά καταχωρούνται στον λογ/σμό 65.98.

Όταν η τράπεζα εισπράξει την αξία της συν/κής από τον πελάτη τότε πιστώνεται ο 31.01 και χρεώνεται ο 31.03 καταθέσεις όψεως ή ο 38.00 Ταμείο αν η επιχείρηση εισπράξει το ποσό σε μετρητά και το καταθέσει στο ταμείο της. Σε περίπτωση που η συν/κή λήξει και δεν έχει εξοφληθεί από τον πελάτη της επιχείρησης, τότε η τράπεζα επιστρέφει τη συν/κή στην επιχείρηση και η επιχείρηση στα λογιστικά της βιβλία χρεώνει τον 31.03 Γραμ.

σε καθυστέρηση και πιστώνει τον 31.01 Γραμμάτια εισπρακτέα στις τράπεζες για εισπραξη.

Παράδειγμα

Η επιχείρηση "Α" στις 26/2/99 εκχώρησε στη ΕΤΕ δύο συν/κές για εισπραξη και πλήρωσε 15.000 δρχ. εισπρακτικά . 1) Συν/κή αποδοχής Κωστόπουλου λήξης 30/4/99 αξίας 150.000 2) Συν/κή αποδοχής Σταύρου λήξης 30/6/99 αξίας 200.000 δρχ.

————— 26/2 —————

31. Γραμμάτια εισπρακτέα	350.000
31.01 Γραμματ. στην ΕΤΕ για εισπραξη	350.000
31 Γραμ. Εισπρακτέα	350.000
31.00 Γραμ. Εισπ. στο χαρ/κιο	350.000

Μεταβίβαση Γραμματίων Εισπρακτέων στην τράπεζα για εισπραξη

65 Τόκοι κ' συναφή έξοδα	15.000
65.98 Λοιπά κ' συναφή έξοδα	<u>15.000</u>
65.98.00 Εισπρακτικά Γραμ. εισπρακτέων	15.000
38 Χρηματικά διαθέσιμα	15.000
38.00 Ταμείο	<u>15.000</u>

Πληρωμή Εισπρακτικών στην ΕΤΕ

Στις 2/5/99 η τράπεζα μας ειδοποίησε ότι ο Κωστόπουλος πλήρωσε τη συν/κή και τα χρήματα τα έβαλε σε λογ/σμό όψεως της επιχείρησης.

————— 2/5 —————

38 Χρημ. Διαθέσιμα	150.000
38.00 Ταμείο	150.000

31 Γρ. Εισπρακτέα 150.000

31.01 Γρ.Εισπρ. στις τράπεζες για είσπραξη 150.000

Εξόφληση συν/κής από Κωστόπουλο στην ΕΤΕ.

Στις 5/7/99 η ΕΤΕ μας επέστρεψε την Συν/κή του Σταύρου, γιατί ο πελάτης μας δεν πήγε να τη πληρώσει κατά τη λήξη της.

5/7

31. Γραμμάτια εισπρακτέα 200.000

31.03 Γραμμάτια σε καθυστέρηση 200.000

31 Γραμ. Εισπρακτέα 200.000

31.01 Γραμ. Είσπραξης στις Τρ. για είσπραξη 200.000

31.02 Γραμμάτια στις τράπεζες σε εγγύηση

Η επιχείρηση που επιδιώκει να εξασφαλίσει βραχυπρόθεσμα δάνειο εκχωρεί ως εγγύηση (ενέχυρο) στη τράπεζα συν/κές από το χαρτοφυλάκιο της.

Η διαδικασία εξασφάλισης μιας βραχυπρόθεσμης πιστώσεως από μian εμπορική τράπεζα με εγγύηση γραμμάτια εισπρακτέα είναι συνοπτικά η εξής:

α) Η επιχείρηση οπισθογραφεί τα γραμμάτια των πελατών της και τα εκχωρεί στη τράπεζα ως εγγύηση για τη δανειοδότησή της.

β) Η τράπεζα αξιολογεί τη φερεγγυότητα της επιχείρησης και των εκδοτών των εκχωρημένων γραμματίων.

γ) Η τράπεζα εγκρίνει τη χορήγηση του δανείου το ύψος του οποίου κυμαίνεται σε 75% ως 95% της ονομαστικής αξίας των εκχωρημένων

γραμματίων. Το ποσοστό αυτό δεν είναι προκαθορισμένο, αλλά εξαρτάται από τη πιστοληπτική ικανότητα της επιχείρησης τη πιστοληπτική ικανότητα της Τράπεζας κ.τ.λ.

δ) Η τράπεζα προβαίνει στον υπολογισμό του τόκου βραχυπρόθεσμου δανείου.

ε) Η τράπεζα μειώνει το ποσό του εγκρινόμενου δανείου με το ποσό των χρεωστικών τόκων του και με διάφορα έξοδα (προμήθειες, χαρτόσημο κ.τ.λ) που βαρύνουν την επιχείρηση και καταβάλει τη διαφορά (προϊόν προεξοφλήσεως) στην επιχείρηση.

Κατά τη λήξη των εκχωρημένων γραμματίων, η τράπεζα προβαίνει στην είσπραξη της ονομαστικής αξίας τους. Στην περίπτωση που δεν εισπράττεται η αξία κάποιου γραμματίου η τράπεζα επιστρέφει το ανείσπρακτο γραμμάτιο στην επιχείρηση και η τελευταία επιστρέφει στη τράπεζα το ποσό του δανείου που αναλογεί στην ονομαστική αξία του γραμματίου, ή εκχωρεί γραμμάτια άλλων πελατών για τη διασφάλιση δανείου.

Μια επιχείρηση παρακολουθεί τα εκχωρημένα γραμμάτια γιατί επιθυμεί να γνωρίσει:

α) Τα στοιχεία των γραμματίων που έχουν εκχωρηθεί στη τράπεζα για διασφάλιση του δανείου.

β) Το ύψος του δανείου που χορηγήθηκε με εγγύηση τα εκχωρημένα γραμμάτια.

γ) Το ποσό των χρεωστικών τόκων και των διαφόρων εξόδων που παρακρατά η τράπεζα.

δ) Τον αριθμό των εκχωρημένων γρ/τιων που εισπράχθηκαν κανονικά ή επιστράφηκαν από τη τράπεζα ανείσπρακτα.

ε) Το ύψος του δανείου που εξοφλήθηκε.

Η λογιστική παρακολούθηση των εκχωρημένων γραμματίων και του δανείου γίνεται με τους λογαριασμούς: 31.02 Γραμμάτια στις τράπεζες για εγγύηση για τα γραμμάτια που έχουν εκχωρηθεί στη τράπεζα για το δάνειο και 52. Τράπεζες λογ/σμοί βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων για το ποσό του δανείου που παίρνει η επιχείρηση.

Η κίνηση των συγκεκριμένων λογαριασμών παρουσιάζεται με τη βοήθεια του ακόλουθου παραδείγματος.

Δεδομένα Παραδείγματος

α) Την 10/4/98 η επιχείρηση "ΒΗΤΑ" εκχωρεί στην Τράπεζα Ω συν/κή ονομαστικής αξίας 20.000.000 και λήξης 20/10/98 σε εγγύηση δανείου.

β) Την 16/4/98 η τράπεζα Ω χορηγεί δάνειο 12.000.00 εξαμήνης διάρκειας. Παρακρατεί για τόκους και διάφορα έξοδα δρχ. 1.260.000 και καταθέτει το καθαρό ποσό του δανείου στο λογ/σμό καταθέσεων όψεως της "ΒΗΤΑ".

γ) Την 16/10/98 η επιχείρηση εξοφλεί το δάνειο καταβάλλοντας στην τράπεζα δρχ. 12.000.000 και η τράπεζα της επιστρέφει την ενεχυριασμένη συν/κή.

δ) Την 20/10/98 εισπράττεται κανονικά η ονομαστική αξία της συν/κής.

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΟΣ

10/4/98

31 Γραμμάτια εισπρακτέα	20.000.000
31.02 Γραμμάτια στις τράπεζες για είσπραξη	
31. Γραμμάτια εισπρακτέα	20.000.000
31.00 Γραμ. εισπρακτέα στο χαρτοφυλάκιο	

Εκχώρηση συν/κής στη τράπεζα Ω για δάνειο

16/4/98

38. Χρηματικά διαθέσιμα	10.740.000
38.03 Καταθέσεις όψεως	
38.03.00 Τράπεζα Ω	
65. Τόκοι κ' συναφή έξοδα	
65.03 Τόκοι κ' έξοδα χρημ/σεων τραπεζών	

εγγυημένων με αξιόγραφα.

65.03.00 Τόκοι κ' έξοδα χρημ/σεως σε δρχ.	
52. Τράπεζες- λογ/σμοί βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων	
52.03 Τράπεζα Ω λογ/σμός βραχυπρόθ. υποχρεώσεων.	12.000.000
52.03.00 λογ/σμός δανείου σε δρχ.	

Παραλαβή του δανείου και εξόφληση τόκων.

16/10/98

52 Τράπεζες λογ/σμός βραχυπροθ. υποχρεώσεων	12.000.000
52.03 Τράπεζα Ω λογ/σμός βραχ. υποχρ.	
52.03.00 Λογ/σμός δανείου σε δρχ.	
38 Χρηματικά διαθέσιμα	12.000.000

38.03 Καταθέσεις όψεως.

38.03.00 Τράπεζα Ω

Εξόφληση δανείου.

_____ do _____	
31 Γρ. Εισπρακτέα	20.000.000
31.00 Γρ. στο χαρτοφυλάκιο	
31. Γρ. Εισπρακτέα	20.000.000
31.02 Γρ. εισπρακτέα στις τράπεζες για εγγύηση	
Παραλαβή γραμματίων Εισπρακτέων από τράπεζα Ω	
_____ 20/10/98 _____	
38 Χρημ. Διαθέσιμα	20.000.000
38.03 Καταθέσεις όψεως	
38.03.01 Τράπεζα Ω	
31 Γρ. Εισπρακτέα	20.000.000
31.00 Γρ. Εισπρακτέα στο χ/κιο	
Είσπραξη συν/κής	
_____ _____	

31.03 Γραμμάτια σε καθυστέρηση

Στο λογ/σμό 31.03 " Γραμμάτια σε καθυστέρηση" παρακολουθούνται οι απαιτήσεις κατά οφειλετών (π.χ αποδεκτών) γραμματίων εισπρακτέων, τα οποία δεν εξοφλούνται κατά την ημερομηνία λήξεως τους και παραμένουν απλήρωτα στα χέρια της οικονομικής μονάδας. Η ανάπτυξη του λογ/σμού γίνεται σύμφωνα με τις ανάγκες κάθε μονάδας, αλλά πάντοτε με τέτοιο τρόπο ώστε να προκύπτει η απαίτησή της από κάθε οφειλέτη.

Σε περίπτωση που οι απαιτήσεις του λογ/σμού 31.03 μετατρέπονται σε επισφαλείς ή επίδικες, μεταφέρονται στους λογ/σμούς 30.97 "Πελάτες επισφαλής" ή 33.97 "Χρεώστες επίδικοι" όταν πρόκειται για επίδικες.

Ακολουθεί σχετικό παράδειγμα.

Δεδομένα παραδείγματος

- α) Την 10/2/99 ο πελάτης μας Σ. Σταύρου αποδέχεται συν/κή μας ονομαστικής αξίας 40.00 δρχ. λήξεως 12/5/99
- β) Την 3/3/99 η επιχείρηση δίνει την συν/κή που έκδωσε στο Σταύρου στη Τράπεζα Ω για είσπραξη και πλήρωσε έξοδα είσπραξης 3.000 δρχ.
- γ) Την 16/5/99 επιστρέφει στην επιχείρηση ανείσπρακτη την συν/κή του Σταύρου.
- δ) Η επιχείρηση θεωρεί επισφαλή τη σχετική απαίτηση την 1/6/99

10-2-99

31 Γραμμάτια εισπρακτέα	40.000
31.00 Γραμμάτια εισπρ. στο χαρτοφυλάκιο	
30 Πελάτες	40.000
30.00 Πελάτες εσωτερικού	
30.00.00 Σταύρου	
Αποδοχή συν/κής μας από Σταύρου	

3/3/99

31. Γρ. Εισπρακτέα	40.000
31.01 Γρ. στις Τράπεζες για είσπραξη	
31 Γρ. εισπρακτέα	
31.00 Γρ. στο χαρ/κιο γρ. στην Τρ. για είσπραξη	

16/5/99

31 Γρ. Εισπρακτέα	40.000
31.03 Γρ. σε καθυστέρηση	
31 Γρ. εισπρ.	40.000
31.00 Γρ. εισπ. στην Τρ. για είσπραξη	

Παραλαβή ανείσπρακτης συν/κής

1/6/99

30 Πελάτες	
30.97 Επισφαλείς Πελάτες	

31.04 Γραμμάτια μεταβιβασμένα σε τρίτους.

Πολλές φορές οι επιχειρήσεις μεταβιβάζουν συν/κές αποδοχής πελατών τους σε τρίτους για κάλυψη οφειλών τους. Η μεταβίβαση γίνεται με οπισθογράφηση των τίτλων υπέρ τρίτων, οι οποίοι διατηρούν, το δικαίωμα αναγωγής. Αυτό σημαίνει ότι οι μόνοι υπεύθυνοι για την τελική είσπραξη απαιτήσεων είναι οι επιχειρήσεις.

Από λογιστική άποψη οι μεταβιβασμένες συν/κές παρακολουθούνται

α) με λογ/σμούς τάξεως ή β) με αντίθετους λογ/σμούς.

α) Παρακολούθηση μεταβιβασμένων γραμματίων με αντίθετους λογ/σμούς.

Σ' αυτήν την περίπτωση χρησιμοποιούμε το λογ/σμό 31.04. Γραμμάτια μεταβιβασμένα σε τρίτους. Ο λογ/σμός αυτός είναι αντίθετος του κύριου 31.00 "Γραμμάτια στο χαρτοφυλάκιο" και προαιρετικής τήρησης. Με αυτά παρακολουθούνται τα γραμμάτια εισπρακτέα που μεταβιβάζονται κατά κυριότητα σε τρίτους π.χ. προμηθευτές.

Η πίστωση του αντίθετου αντί της άμεσης πίστωσης του κύριου 31.00 αποσκοπεί στο να γνωρίζει η επιχείρηση την ενδεχόμενη υποχρέωσή της από τα γραμμάτια που δεν έχουν λήξη ακόμη ενώ έχουν μεταβιβαστεί σε τρίτους. Τα μεταβιβασμένα γραμμάτια μετά τη πληρωμή τους μεταφέρονται στο κύριο λογ/σμό δηλ. χρεώνεται ο 31.04 και πιστώνεται ο 31.00

β) Παρακολούθηση μεταβιβασμένων γραμματίων με λογ/σμούς τάξεων.

Σε περίπτωση που δε χρησιμοποιεί η επιχείρηση τον αντίθετο λογ/σμό 31.04 για τα μεταβιβασμένα σε τρίτους γραμμάτια αλλά κατά τη μεταβίβαση πιστώνει κατευθείαν τον κύριο λογ/σμό 31.00 είναι υποχρεωμένη να παρακολουθεί τα γραμμάτια αυτά με λογ/σμούς τάξεως: 02.21

"Μεταβιβασμένα σε τρίτους γραμμάτια εισπρακτέα", 06.21 "Μεταβιβάσεις σε τρίτους Γραμμάτια εισπρακτέα.

Για την κατανόηση των ανωτέρω ακολουθεί σχετικό παράδειγμα.

Δεδομένα Παραδείγματος

α) Την 1/5/99 υπήρχαν στο χαρτοφυλάκιο της επιχείρησης ΚΑΠΑ οι συν/κές,

α/α 712 ονομ. Αξίας 5.800.000 δρχ. λήξης 4/11/99

α/α 713 ονομ. Αξίας 3.200.000 δρχ. λήξης 4/11/99

α/α 714 ονομ. Αξίας 2.500.000 δρχ. λήξης 4/11/99

β) Την 4/5/99, η επιχείρηση μεταβιβάζει όλες τις συν/κές στο προμηθευτή 22 προς κάλυψη οφειλής της 11.500.000 δρχ.

γ) Την 14/11/99 ο προμηθευτής 22 εισπράττει την ονομαστική αξία των συν/κών 712 κ' 713.

δ) Την 18/11/99 ο προμηθευτής 22 επιστρέφει την επιχείρηση ανείσπρακτη την συν/κή 714. Η επιχείρηση καταβάλλει στον προμηθευτή 22 το ποσό των 2.500.000 δρχ.

Ανάπτυξη του παραδείγματος

Τα ποσά στις εγγραφές είναι εκφρασμένα σε χιλιάδες δραχμές.

Λογαριασμοί τάξεως.

α. Οι εγγραφές της μεταβίβασης των συναλλαγματικών είναι :

<hr/>	
	4/5X7
50.00 Προμηθευτές εσωτερικού	11.500
50.00.45 Προμηθευτής ΖΖ	
31.00 Γραμμάτια στο χαρτοφυλάκιο	11.500
Συναλαγματική 712δρχ. 5.800	

Συναλλαγματική 713 δρχ. 3.200

Συναλλαγματική 714 δρχ. 2.500

02.21 Μεταβιβασμένα σε τρίτους	
γραμμάτια εισπρακτέα	11.500
06.21 Μεταβιβάσεις σε τρίτους	
γραμματίων εισπρακτέων	11.500
λογαριασμοί τάξεως	

β. Η εξόφληση των 712 και 713 συναλλαγματικών συνεπάγεται το μερικό αντιλογισμό των λογαριασμών τάξεως. Η σχετική εγγραφή είναι:

14/11X7

06.21 Μεταβιβάσεις σε τρίτους	
γραμματίων εισπρακτέων	9.000
02.21 Μεταβιβασμένα σε τρίτους	
γραμμάτια εισπρακτέα	9.000
λογαριασμοί τάξεως	

γ. Οι εγγραφές της παραλαβής ανείσπρακτης της 714 συναλλαγματικής, του αντιλογισμού των λογαριασμών τάξεως και της εξόφλησης της υποχρέωσης προς το ΖΖ, είναι:

18/11X7

31.03 Γραμμάτια σε καθυστέρηση	2.500	
Συναλλαγματική 714		
50.00 Προμηθευτές εσωτερικού		2.500
50.00.45 Προμηθευτής ΖΖ		

06.21 Μεταβιβάσεις σε τρίτους		
γραμματίων εισπρακτέων	2.500	
02.21 Μεταβιβασμένα σε τρίτους		
γραμμάτια εισπρακτέα		2.500
λογαριασμοί τάξεως		

5.00 Προμηθευτές εσωτερικού	2.500	
50.00.45 Προμηθευτής ΖΖ		
38.00 Ταμείο		2.500
38.00.00 Ταμείο σε δρχ.		

Αντίθετοι λογαριασμοί

α. Η εγγραφή της μεταβίβασης των συναλλαγματικών είναι:

_____ 4/5X7 _____

50.00 Προμηθευτές εσωτερικού	11.500	
50.00.45 Προμηθευτής ΖΖ		
31.04 Γραμμάτια μεταβιβασμένα		
σε τρίτους		11.500

Συναλλαγματική 712 δρχ 5.800

Συναλλαγματική 713 δρχ 3.200

Συναλλαγματική 714 δρχ 2.500

β. Η εγγραφή της διαγραφής από το χαρτοφυλάκιο των 712 και 713 εξοφλημένων συναλλαγματικών είναι:

14/11X7

31.04 Γραμμάτια μεταβιβασμένα

σε τρίτους 9.000

Συναλλαγματική 712 δρχ. 5.800

Συναλλαγματική 713 δρχ. 3.200

31.00 Γραμμάτια στο χαρτοφυλάκιο 9.000

Συναλλαγματική 712 δρχ. 5.800

Συναλλαγματική 713 δρχ. 3.200

γ. Οι εγγραφές της παραλαβής και διαγραφής από το χαρτοφυλάκιο της ανείσπρακτης 714 συναλλαγματικής και της εξόφλησης της οφειλής προς τον προμηθευτή ΖΖ είναι:

14/11X7

31.04 Γραμμάτια μεταβιβασμένα σε τρίτους 2500

Συναλλαγματική 714

31.00 Γραμμάτια στο χαρτοφυλάκιο 2.500

Συναλλαγματική 714

18/11X7

31.03 Γραμμάτια σε καθυστέρηση	2.500
Συναλλαγματική 714	
50.00 Προμηθευτής εσωτερικού	2.500
50.00.45 Προμηθευτής ΖΖ	
<hr/>	
5.00 Προμηθευτής εσωτερικού	2.500
50.00.45 Προμηθευτής ΖΖ	
38.00 Ταμείο	2.500
38.00.00 σε δρχ.	
<hr/>	

Ο λογαριασμός 31.04 Γραμμάτια μεταβιβασμένα σε τρίτους είναι αντίθετος του λογαριασμού 31.00 Γραμμάτια στο χαρτοφυλάκιο. Η διαφορά των υπολοίπων τους δείχνει την ονομαστική αξία των γραμματίων που υπάρχουν στο χαρτοφυλάκιο και δεν έχουν μεταβιβασθεί σε τρίτους.

7.1. Προεξόφληση Συναλλαγματικών

Εφόσον η επιχείρηση διαθέτει την απαραίτητη πιστοληπτική επιφάνεια, η προεξόφληση συναλλαγματικών είναι μία σύντομη διαδικασία άντλησης βραχυπρόθεσμων δανείων από το τραπεζικό σύστημα. Το ύψος των δανείων δεν υπερβαίνει την παρούσα αξία των προεξοφλημένων συναλλαγματικών και η διάρκειά τους το χρονικό διάστημα που μεσολαβεί μέχρι τη λήξη των τίτλων.

Για τον υπολογισμό της παρούσας αξίας, η τράπεζα καθορίζει το κατάλληλο προεξοφλητικό επιτόκιο βασιζόμενη στην πιστοληπτική ικανότητα

(φερεγγυότητα) τόσο του εκχωρητή όσο και των αποδεκτών των συναλλαγματικών. Ο προεξοφλητικός τόκος είναι η διαφορά της παρούσας αξίας από την ονομαστική αξία των προεξοφλημένων συναλλαγματικών. Εκτός από τον προεξοφλητικό τόκο, η επιχείρηση επιβαρύνεται και με διάφορα έξοδα της τράπεζας, τα οποία συνήθως και προπληρώνει.

Η τράπεζα ειδοποιεί τους αποδέκτες των συναλλαγματικών για την έγκαιρη εξόφλησή τους και όταν εξοφληθούν εμπρόθεσμα, ενημερώνει την επιχείρηση. Εάν πάλι δεν εξοφληθούν, επιστρέφει τις συναλλαγματικές ανείσπρακτες στην επιχείρηση και εισπράττει από αυτή, την ονομαστική τους αξία.

Υπάρχουν δύο εναλλακτικού τρόποι - ο άμεσος και ο έμμεσος- λογιστικής παρακολούθησης των συναλλαγματικών που εκχωρούνται για προεξόφληση. Στην πρώτη περίπτωση, οι εκχωρούμενες για προεξόφληση συναλλαγματικές απεικονίζονται σε λογαριασμούς τάξεως και συγκεκριμένα, στη χρέωση του 02.20. Προεξοφλημένα γραμμάτια εισπρακτέα και στην περίπτωση του 06.20. Προεξοφλήσεις γραμματίων εισπρακτέων. Στη δεύτερη περίπτωση, αναγράφονται στην πίστωση του 312.05 Γραμμάτια προεξοφλημένα που είναι αντίθετος του 31.00 Γραμμάτια στο χαρτοφυλάκιο.

Για την αναλυτική παρουσίαση της εφαρμογής των δύο αυτών τρόπων χρησιμοποιείται τα ακόλουθο παράδειγμα.

Δεδομένα παραδείγματος

- α. Την 17/6/20X9, η επιχείρηση ΠΕΞ πώλησε με εξάμηνη πίστωση εμπορεύματα είδους ΖΖ αντί δρχ. 12.000.000 στον πελάτη ΠΠ, ο οποίος και αποδέχθηκε 3 ισόποσες συναλλαγματικές (α/α: 610, 611,612). Η τιμή πώλησης τοις μετρητοίς είναι δρχ. 10.500.000.
- β. Την 16/7/20X9 η επιχείρηση εκχωρεί τις συναλλαγματικές στην τράπεζα ΔΔ για προεξόφληση.
- γ. Την 17/7/20X9, η τράπεζα ΔΔ προεξοφλεί τις συναλλαγματικές για περίοδο 5 μηνών προς 15% ετήσιο προεξοφλητικό επιτόκιο. Επιβαρύνει την επιχείρηση, εκτός του προεξοφλητικού τόκου, με διάφορα έξοδα δρχ. 5.000 και καταθέτει το καθαρό προϊόν της προεξόφλησης στο λογαριασμό της καταθέσεων όψεως.
- δ. Την 17/12/20X9 η τράπεζα ειδοποιεί την επιχείρηση ότι εισέπραξε από τον πελάτη ΠΠ την ονομαστική αξία (8.000.000) των 610 και 611 συναλλαγματικών.
- ε. Την 20/12/20X9 η τράπεζα επιστρέφει ανείσπρακτη την 612 συναλλαγματική στην επιχείρηση, η οποία και της καταβάλλει δρχ. 4.000.000.
- ζ. Την 28/12/20X9, η επιχείρηση εισπράττει από τον πελάτη ΠΠ την ονομαστική αξία της τρίτης συναλλαγματικής και τους τόκους (δρχ. 20.000) της περιόδου από 17/12/20X9 έως 28/12/20X9.

Ανάπτυξη του παραδείγματος

Το ποσό του προεξοφλητικού τόκου υπολογίζεται σε δρχ. 750.000, (=δρχ. 12.000.000 χ 15% χ 5?12) ενώ το καθαρό προϊόν της προεξόφλησης σε δρχ. 11.245.000

Τα ποσά στις ακόλουθες εγγραφές είναι εκφρασμένα σε χιλιάδες δραχμές.

Άμεσος τρόπος

α. Η εγγραφή της πώλησης και της δημιουργίας των απαιτήσεων είναι:

————— 17/6X9 —————

31.00 Γραμμάτια στο χαρτοφυλάκιο	12.000
Συναλλαγματική 610 δρχ. 4.000	
Συναλλαγματική 611 δρχ. 4.000	
Συναλλαγματική 612 δρχ. 4.000	
70.00 Πωλήσεις εσωτερικού	10.500
70.00.00 Πωλήσεις - είδος ZZ	
76.02 Δουλεμένοι τόκοι γραμματίων εισπρακτέων	1.500
76.02.00 Τόκοι γραμματίων σε δρχ.	

β. Η εγγραφή της εκχώρησης των συναλλαγματικών στην τράπεζα για προεξόφληση είναι :

————— 16/7X9 —————

02.20 Προεξοφλημένα γραμμάτια εισπρακτέα	12.000
---	--------

06.20 Προεξοφλήσεις γραμματίων

εισπρακτέων

12.000

Λογαριασμοί τάξεως

γ. Η εγγραφή της προεξόφλησης των συναλλαγματικών είναι :

17/7/Χ9

38.03 Καταθέσεις όψεως σε δρχ. 11.245

38.03.02 Τράπεζα ΔΔ

65.02 Προεξοφλητικοί τόκοι και

έξοδα τραπεζών

755

65.02.00 Προεξοφλητικοί τόκοι δρχ. 750

65.02.01 Έξοδα τραπεζών δρχ. 5

31.00 Γραμμάτια στο χαρτοφυλάκιο

12.000

Συναλλαγματική 610 δρχ. 4.000

Συναλλαγματική 611 δρχ. 4.000

Συναλλαγματική 612 δρχ. 4.000

δ. Η εγγραφή της είσπραξης από την τράπεζα ΔΔ των δύο συναλλαγματικών είναι:

17/12/Χ9

06.20 Προεξοφλήσεις γραμματίων

εισπρακτέων

8.000

02.20 Προεξοφλημένα γραμμάτια

εισπρακτέα

8.000

ε. Οι εγγραφές της παραλαβής της ανείσπρακτης συναλλαγματικής και της εξόφλησης της υποχρέωσης προς την τράπεζα ΔΔ είναι:

20/12/Χ9

06.20 Προεξοφλήσεις γραμματίων

εισπρακτέων 4.000

02.20 Προεξοφλημένα γραμμάτια

εισπρακτέα 4.000

ζ. Η εγγραφή είσπραξης της 612 συναλλαγματικής και των σχετικών τόκων είναι :

28/12/Χ9

38.03 Καταθέσεις όψεως σε δρχ. 4.040

38.03.02 Τράπεζα ΔΔ

31.03 Γραμμάτια σε καθυστέρηση 4.000

Συναλλαγματική 612

76.03 Λοιποί πιστωτικοί τόκοι 40

76.03.06 Τόκοι καθυστερούμενων

γραμματίων εισπρακτέων

Έμμεσος τρόπος

α. Η εγγραφή της πώλησης και της δημιουργίας των απαιτήσεων είναι:

17/6/Χ9

31.00 Γραμμάτια στο χαρτοφυλάκιο	12.000
Συναλλαγματική 610 δρχ. 4.000	
Συναλλαγματική 611 δρχ. 4.000	
Συναλλαγματική 612 δρχ. 4.000	
70.00 Πωλήσεις εσωτερικού	10.500
70.00.00 Πωλήσεις - είδος ΖΖ	
76.02 Δουλεμένοι τόκοι γραμ. εισπρακτέων	1.500
76.02.00 Τόκοι γραμματίων σε δρχ.	

β. Η εγγραφή της εκχώρησης των συναλλαγματικών στην τράπεζα και της προεξόφλησής τους είναι:

17/7/Χ9

38.03.Καταθέσεις όψεως σε δρχ.	11.245
38.03.02 Τράπεζα ΔΔ	
65.02 Προεξοφλητικοί τόκοι και έξοδα τραπεζών	755
65.02.00 Προεξοφλητικοί τόκοι δρχ. 750	
65.02.01 Έξοδα τραπεζών δρχ. 5	
31.05 Γραμμάτια προεξοφλημένα	12.000
Συναλλαγματική 610 δρχ. 4000	
Συναλλαγματική 611 δρχ. 4.000	
Συναλλαγματική 612 δρχ. 4.000	

γ. Γ εγγραφή της είσπραξης από την τράπεζα ΔΔ των δύο συναλλαγματικών είναι:

17/12/Χ9

31.05 Γραμμάτια προεξοφλημένα	8.000
Συναλλαγματική 610 δρχ.	4.000
Συναλλαγματική 611 δρχ.	4.000
31.00 Γραμμάτια στο χαρτοφυλάκιο	8.000
Συναλλαγματική 610 δρχ.	4.000
Συναλλαγματική 611 δρχ.	4.000

δ. Οι εγγραφές της παραλαβής της ανείσπρακτης συναλλαγματικής και της εξόφλησης της υποχρέωσης προς την τράπεζα ΔΔ είναι:

20/12/Χ9

31.03 Γραμμάτια σε καθυστέρηση	4.000
Συναλλαγματική 612	
38.03 Καταθέσεις όψεως σε δρχ.	4.000
38.03.02 Τράπεζα ΔΔ	

ε. Η εγγραφή είσπραξης της 612 συναλλαγματικής και των σχετικών τόκων είναι :

28/12/Χ9

38.03 Καταθέσεις όψεως σε δρχ.	4.040
38.03.02 Τράπεζα ΔΔ	
31.03 Γραμμάτια σε καθυστέρηση	4.000

Συναλλαγματική 612

76.03 Λοιποί πιστωτικοί τόκοι

40

76.03.06 Τόκοι καθυστερούμενων

γραμματίων εισπρακτέων

Η διαφορά (δρχ. 745.000) των υπολοίπων των λογαριασμών 76.02 Δουλεμένοι τόκοι γραμματίων εισπρακτέων (πιστωτικοί τόκοι) και 65.02 Προεξοφλητικοί τόκοι και έξοδα τραπεζών (χρεωστικοί τόκοι) δείχνει το καθαρό όφελος σε τόκους από την πιστωτική πώληση και την άμεση προεξόφληση των σχετικών απαιτήσεων.

Εάν οι προεξοφλημένες συναλλαγματικές έληγαν την επόμενη χρήση, οι προεξοφλητικοί τόκοι και τα έξοδα της τράπεζας θα έπρεπε να επιμερισθούν αναλογικά στην παρούσα και την επόμενη χρήση. Το ποσό των προεξοφλητικών τόκων που αφορά την παρούσα χρήση εμφανίζεται στη χρέωση του λογαριασμού 65.02, ενώ αυτό της επόμενης χρήσης στη χρέωση του μεταβατικού λογαριασμού 36.00 Έξοδα επόμενων χρήσεων.

IV Λογαριασμός 31.06 " Μη δουλευμένοι τόκοι εισπρακτέων ".

A) Στους λογαριασμούς 31.06, 31.13, 18.09 και 18.10 καταχωρούνται οι τόκοι που περιλαμβάνονται στα άληκτα γραμμάτια στο τέλος της χρήσεως. Ο διαχωρισμός των αδούλευτων τόκων και η καταχώρησή τους στους άνω λογαριασμούς δεν είναι υποχρεωτικός για τις επιχειρήσεις, αν όμως γίνει σε κάποια χρήση, υποχρεωτικά εφαρμόζεται πάγια και στις επόμενες χρήσεις.

Η επιχείρηση έχει τη δυνατότητα να εφαρμόζει μία τακτική, από τις παρακάτω τρεις, σχετικά με τους τόκους με τους οποίους χρεώνει τους πελάτες της και οι οποίοι αντίστοιχα περιλαμβάνονται στα άληκτα, στο τέλος της χρήσεως, γραμμάτια εισπρακτέα που αυτή κατέχει:

α) Πάγια, να διαχωρίζει στα σχετικά παραστατικά της, (τιμολόγια πωλήσεως ή χρεωστικά σημειώματα), αυτούς τους τόκους, αναφέροντας και τη χρονική περίοδο την οποία καλύπτουν.

β) Πάγια, να μη διαχωρίζει αυτούς τους τόκους αλλά να τους περιλαμβάνει (να τους ενσωματώνει) στο τίμημα, ή στα λοιπά έξοδα πωλήσεων, που αναγράφονται στα οικεία τιμολόγια πωλήσεων και να τους καταχωρεί μαζί με τα έσοδα αυτά, στους αντίστοιχους λογαριασμούς "Πωλήσεων", (όπως στο λογαριασμό 70 "πωλήσεις εμπορευμάτων" ή στο λογαριασμό 71 "πωλήσεις προϊόντων ετοιμών και ημιτελών" κ.λ.π.).

γ) Για άλλες πωλήσεις της να εφαρμόζει την τακτική α) και για τις υπόλοιπες άλλες την τακτική β).

Β) Για το λογιστικό χειρισμό των μη δουλευμένων τόκων, ανάλογα με την τακτική που ακολουθείται, ισχύουν τα ακόλουθα:

1) Σε περίπτωση που εφαρμόζεται πάγια η πιο πάνω α) τακτική, τότε οι τόκοι που αφορούν χρονική περίοδο της κλειόμενης χρήσεως καταχωρούνται σε πίστωση του λογαριασμού 76.02 «δουλευμένοι τόκοι γραμματίων εισπρακτέων», ενώ οι τόκοι που αφορούν χρονική περίοδο της επόμενης χρήσεως καταχωρούνται σε πίστωση των λογαριασμών που εδώ σχολιάζονται, (δηλ. ή στον 31.06 ή στον 31.13, κατά περίπτωση). Αν τέτοιοι τόκοι αφορούν και χρονική περίοδο που αρχίζει μετά το τέλος της επόμενης χρήσεως, (οι

οποίοι και περιλαμβάνονται σε γραμμάτια εισπρακτέα αντίστοιχων λήξεων), αυτοί καταχωρούνται σε πίστωση του λογ/σμού 18.09 ή του 18.10, ανάλογα.

Αν μέσα στη χρήση προεξοφληθεί γραμμάτιο εισπρακτέο που λήγει μετά το τέλος της χρήσεως, για το οποίο έχουν απεικονιστεί, (σ' έναν από τους λογ/σμούς 31.06 ή 31.13 ή 18.09, ανάλογα), οι μη δουλευμένοι τόκοι, καθώς και (στον παραπάνω λογ/σμό 76.02 "δουλευμένοι τόκοι γραμματίων εισπρακτέων") οι τόκοι που αφορούν τη χρήση, τότε οι προεξοφλητικοί τόκοι που αναλογούν στη χρονική περίοδο μέχρι το τέλος της χρήσεως καταχωρούνται σε χρέωση του λογ/σμού 65.02 "προεξοφλητικοί τόκοι και έξοδα Τραπεζών", ενώ αυτοί που αναλογούν στη χρονική περίοδο από το τέλος της χρήσεως μέχρι τη λήξη του προεξοφληθέντος γραμματίου καταχωρούνται σε χρέωση του λογ/σμού 36.00 (μεταβατικοί λογαριασμοί ενεργητικού) "έξοδα επόμενων χρήσεων". Ταυτόχρονα διενεργείται και λογιστική εγγραφή μεταφοράς των αντίστοιχων μη δουλευμένων τόκων του προεξοφληθέντος γραμματίου, (που έχουν απεικονιστεί σ' έναν από τους παραπάνω λογ/σμούς 31.06 ή 31.13 ή 18.09 ή 18.10 ανάλογα), σε πίστωση του λογ/σμού 56.00 (μεταβατικοί λογαριασμοί παθητικού) "έσοδα επόμενων χρήσεων". Αν τέτοιο γραμμάτιο εισπρακτέο - δεν προεξοφληθεί σε Τράπεζα αλλά - μέσα στη χρήση μεταβιβαστεί σε τρίτον (π.χ. προμηθευτή), τότε: α) Αν η επιχείρηση επιβαρύνεται, σε όφελος του τρίτου, με τόκους που περιλαμβάνονται στο πληρωτέο ποσό του γραμματίου, θα διενεργηθούν οι ίδιες πιο πάνω λογιστικές εγγραφές, (που διενεργούνται για προεξόφληση γραμματίου εισπρακτέου), με μόνη διαφορά ότι για τους τόκους που επιβαρύνουν την επιχείρηση και οι οποίοι αφορούν τη χρονική περίοδο μέχρι

τη λήξη της χρήσεως θα χρεωθεί - όχι ο λογ/σμός 65.02 αλλά - ο λογ/σμός 65.06 "τόκοι και έξοδα λοιπών βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων". β) Αν η επιχείρηση δεν επιβαρύνεται με τόκους, (δηλαδή, στις περιπτώσεις που ο τρίτος δέχεται σαν μετρητά το ποσό του γραμματίου το οποίο μεταβιβάζεται σ' αυτόν), θα διενεργηθεί μόνο η ανωτέρω λογιστική εγγραφή μεταφοράς των μη δουλευμένων τόκων, (από τον οικείο λογ/σμό, 31.06 ή 31.13 ή 18.09 ή 18.10, ανάλογα, σε πίστωση του λογ/σμού 56.00).

2) Σε περίπτωση που εφαρμόζεται πάγια η παραπάνω (Α-Β) τακτική, τότε η επιχείρηση έχει την ευχέρεια: α) ή να μη διενεργεί λογιστική εγγραφή για ιδιαίτερη εμφάνιση των μη δουλευμένων, στο τέλος της χρήσεως, τόκων που περιλαμβάνονται στα άληκτα γραμμάτια εισπρακτέα, ή β) να διενεργεί, στο τέλος της χρήσεως, τέτοια λογιστική εγγραφή, καταχωρώντας τους μη δουλευμένους τόκους στη χρέωση αντίθετου υπολογ/σμού του οικείου λογ/σμού πωλήσεων 70 "πωλήσεις υπηρεσιών", όπως π.χ του υπολογ/σμού 70.97 "μη δουλευμένοι τόκοι γραμματίων εισπρακτέων", με πίστωση των παραπάνω λογαριασμών 31.06, 31.13, 18.09 ή 18.10, ανάλογα. Στην τελευταία αυτή περίπτωση, οι μη δουλευμένοι στο τέλος της χρήσεως τόκοι, προσδιορίζονται για τη χρονική περίοδο από την ημερομηνία κλεισίματος της χρήσεως μέχρι την ημερομηνία λήξεως κάθε γραμματίου, με βάση το τραπεζικό επιτόκιο προεξοφλήσεως προσαυξημένο κατά την τραπεζική προμήθεια, που ισχύουν κατά το τέλος της κλειόμενης χρήσεως. (Οι αμέσως παραπάνω λογιστικές εγγραφές ορθότερο θα ήταν να διενεργούνται - όχι στο τέλος της χρήσεως αλλά - στη διάρκεια της χρήσεως, κατά την περιέλευση στην επιχείρηση των γραμματίων που λήγουν μετά το τέλος της χρήσεως, με

βάση ένα σταθερό επιτόκιο και στο τέλος της χρήσεως οι έτσι προσδιορισμένοι μη δουλευμένοι τόκοι να αναπροσδιορίζονται, με συμπληρωματική λογιστική εγγραφή, με βάση τη σχέση του τραπεζικού επιτοκίου προεξοφλήσεως προσαυξημένου με τραπεζική προμήθεια που ισχύουν κατά το τέλος της χρήσεως, προς το παραπάνω σταθερό επιτόκιο). Πρέπει να επισημανθεί ότι αν η επιχείρηση εφαρμόσει σε μια χρήση την παραπάνω λογιστική τακτική, τότε πρέπει να την εφαρμόζει και στις επόμενες χρήσεις, κατά τρόπο πάγιο.

3) Σε περίπτωση που η επιχείρηση, εφαρμόζοντας την ανωτέρω τακτική, δεν διενεργεί, όπως έχει ευχέρεια, λογιστική εγγραφή για ιδιαίτερη εμφάνιση των μη δουλευμένων, στο τέλος της χρήσεως, τόκων που περιλαμβάνονται στα άληκτα εκείνα γραμμάτια που καλύπτουν αξία πωλήσεων για τις οποίες στα σχετικά παραστατικά (τιμολόγια πωλήσεως κ.λ.π) δεν γίνεται κανένας διαχωρισμός τόκων, (γιατί είναι ενσωματωμένοι στο τίμημα πωλήσεως), τότε, αν η επιχείρηση κατέχει και άλλα γραμμάτια που λήγουν μετά το τέλος της χρήσεως, στα ποσά των οποίων περιλαμβάνονται τόκοι που εξυπαρχής, είχαν διαχωριστεί στα σχετικά παραστατικά της επιχειρήσεως (τιμολόγια πωλήσεως ή χρεωστικά σημειώματα), οι μη δουλευμένοι τόκοι των τελευταίων αυτών γραμματίων θα καταχωρηθούν σε πίστωση - όχι ενός από τους παραπάνω λογ/σμούς 31.06 ή 31.13 ή 18.09 ή 18.10, αλλά - του λογ/σμού 56.00 (μεταβατικοί λογαριασμοί παθητικού) "έσοδα επόμενων χρήσεων". Αν, όμως, η επιχείρηση διενεργεί, όπως έχει ευχέρεια, λογιστική εγγραφή σύμφωνα με τα όσα αναφέρονται ανωτέρω για ιδιαίτερη εμφάνιση των μη δουλευμένων, στο τέλος της χρήσεως, τόκων γραμματίων εισπρακτέων, (που είναι

ενσωματωμένοι στο τίμημα πωλήσεως), τότε αυτοί οι μη δουλευμένοι τόκοι θα καταχωρηθούν σε πίστωση ενός από τους ανωτέρω λογ/σμούς 31.06 ή 31.13 ή 18.09 ή 18.10, κατά περίπτωση, με χρέωση οικείου αντίθετου λογ/σμού Πωλήσεων, όπως π.χ. του 70.97 "μη δουλευμένοι τόκοι γραμματίων εισπρακτέων". Στην τελευταία αυτή περίπτωση, αν η επιχείρηση κατέχει και άληκτα γραμμάτια στα ποσά των οποίων περιλαμβάνονται τόκοι που είχαν, εξυπαρχής, διαχωριστεί στα σχετικά παραστατικά της, τότε και οι δουλευμένοι τόκοι αυτών των γραμματίων θα καταχωρηθούν επίσης, σε πίστωση ενός από τους πιο πάνω λογ/σμούς 31.06 ή 31.13 ή 18.09 ή 18.10., ανάλογα. Και εδώ πρέπει να επισημανθεί ότι αν η επιχείρηση εφαρμόσει σε μια χρήση την τελευταία, πιο πάνω, λογιστική τακτική, τότε πρέπει να την εφαρμόζει και στις επόμενες, κατά τρόπο πάγιο.

Γ) Παράδειγμα. Παραθέτουμε το εξής απλό παράδειγμα:

Α' Οι τόκοι διαχωρίζονται από τα έσοδα πωλήσεων

π.χ: Πώληση, την 1/11/82, προϊόντων αντί 600.000 δρχ

Τόκοι προς 20% συν/κής λήξεως

την 30/4/83

60.000

Σύνολο

660.000

1/11/82

31 Γραμμάτια εισπρακτέα

31.00 Γραμμ. στο χαρτοφυλάκιο 660.000

εις 71 Πωλήσεις προϊόντων 600.000

76.02 Δουλευμένοι τόκοι γραμματίων

εισπρακτέων 20.000

(της περιόδου 1/11/82

31.06 Μη δουλευμένοι τόκοι γραμματίων

εισπρακτέων 40.000

(της περιόδου 1/1/83-30/4/83

31/12/83

31 Γραμμάτια εισπρακτέα

31.06 Μη δουλευμένοι τόκοι γραμ. εισπρακτ. 40.000

εις 76 έσοδα κεφαλαίων

76.02 Δουλευμένοι τόκοι γραμ. εισπρακτ. 40.000

Μεταφορά, την 31/12/83 (ή την 30/4/83, των δουλευμένων τόκων, από τον αντίθετο λογ/σμό 31.06 στο λογ/σμό εσόδων 76.02

Β' Οι τόκοι δεν διαχωρίζονται από τα έσοδα πωλήσεων, αλλά περιλαμβάνονται (ενσωματώνονται) στο τίμημα πωλήσεως (το τιμολόγιο εκδίδεται για το συνολικό ποσό, δίχως διαχωρισμό των τόκων). Στην περίπτωση αυτή εφαρμόζονται τα ακόλουθα:

α) Τα άληκτα, στο τέλος της χρήσεως, γραμμάτια εισπρακτέα εκτοκίζονται (με βάση το τραπεζικό επιτόκιο προεξοφλήσεως πλέον την τραπεζική προμήθεια), για την περίοδο από την ημερομηνία κλεισίματος της χρήσεως μέχρι τη λήξη κάθε γραμματίου. Εάν, π.χ. οι μη δουλευμένοι τόκοι υπολογίστηκαν, την 31/12/82, σε δρχ. 80.000, θα γίνει η εγγραφή:

31/12/82

71 Πωλήσεις προϊόντων

71.97 Μη δουλευμένοι τόκοι γραμματίων

εισπρακτέων 80.000

εις 31 Γραμμάτια εισπρακτέα

31.06 Μη δουλευμένοι τόκοιο γραμ.

εισπρακτέων 80.000

Παρέχεται η ευχέρεια να διαχωρίζονται από τα έσοδα πωλήσεων των λογ/σμών 70-73, και να μεταφέρονται στον 76.02, και οι δουλευμένοι τόκοι (δηλ. εκείνοι που αναλογούν στην κλειόμενη χρήση).

β) Κατά τη λήξη της επόμενης χρήσεως, δηλ. την 31/12/83, θα γίνει πάλι εκτοκισμός. Εάν, π.χ. το (νέο) ποσό των μη δουλευμένων τόκων είναι δρχ. 70.000, οι σχετικές εγγραφές έχουν ως εξής:

31/12/83

31 Γραμμάτια εισπρακτέα

31.06 Μη δουλευμένοι τόκοι γραμ εισπρ. 80.000

εις 76 Έσοδα κεφαλαίων

76.02 Δουλευμένα τόκοι γραμ. εισπρακτέων 80.000

(Μεταφορά από τον 31.06 στον 76.02 των μη δουλευμένων τόκων της 31/12/82, δηλ της προηγούμενης χρήσεως)

do

71 Πωλήσεις προϊόντων

71.97 Μη δουλευμένοι τόκοι γραμ. εισπρακτέων 70.000

εις 31 Γραμμάτια εισπρακτέα

31.06 Μη δουλευμένοι τόκοι γραμ. εισπρακτέων 70.000

(Μη δουλευμένοι τόκοι των άληκτων την 31/12/83 γραμματίων)

ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΞΕΝΟ ΝΟΜΙΣΜΑ

Οι απαιτήσεις σε Ξ.Ν που είναι ενσωματωμένες σε πιστωτικούς τίτλους εμφανίζονται στη χρέωση 31.07 Γραμμάτια εισπρακτέα σε Ξ.Ν στο χαρ/κιο και 18.08 γραμμάτια εισπρακτέα μακροπρόθεσμα σε Ξ.Ν, οι οποίοι αναπτύσσονται σε αναλυτικούς λογαριασμούς για κάθε ξένο νόμισμα π.χ. 31.07.11 Γραμμάτια σε δολάρια στο χαρτοφυλάκιο.

Το περιεχόμενο και η συνδεσμολογία των λογαριασμών των απαιτήσεων σε ξένο νόμισμα δεν διαφέρουν σημαντικά από αυτά των λογαριασμών των απαιτήσεων σε δραχμές.

Μέθοδος του Αντιτίμου σε δραχμές

Οι συναλλαγές σε ξένο νόμισμα καταχωρούνται στους σχετικούς λογαριασμούς με τη δραχμική τους αξία. Οι λογαριασμοί αυτοί τηρούνται αμιγείς ή μικτοί.

Οι λογαριασμοί τηρούνται αμιγείς εάν περιέχουν μόνο στοιχεία απαιτήσεων και όχι και στοιχεία αποτελέσματος (συναλλαγματικές διαφορές) από τη διακύμανση της τιμής του ξένου νομίσματος. Αυτό προϋποθέτει την πίστωσή τους με την ίδια δραχμική τιμή του ξένου νομίσματος με την οποία είναι χρεωμένοι και την άμεση καταχώρηση των συναλλαγματικών διαφορών

στους λογαριασμούς 81.01.04 Συναλλαγματικές διαφορές ή 81.00.04 Συναλλαγματικές διαφορές.

Η τήρηση αμιγών των λογαριασμών παρουσιάζει πρακτικές δυσκολίες καθώς πρέπει να είναι πάντοτε γνωστή η αρχική δραχμική τιμή του ξένου νομίσματος, να αντιστοιχίζεται με την τρέχουσα τιμή του και να προσδιορίζεται το αποτέλεσμα από τη διαφορά τους. Αυτό είναι ιδιαίτερα εμφανές στις περιπτώσεις είσπραξης ενός ποσού σε ξένο νόμισμα που αφορά περισσότερες από μία απαιτήσεις με διαφορετικές αρχικές τιμές.

Οι δυσκολίες αυτές αντιμετωπίζονται επιτυχώς με την τήρηση μικτών των λογαριασμών ή με την εφαρμογή της μεθόδου του λογιστικού ισοτίμου. Η τελευταία αναπτύσσεται στην επόμενη ενότητα 6.1.3.2.

Όταν οι λογαριασμοί τηρούνται μικτοί περιέχουν στοιχεία αποτελέσματος (κέρδους ή ζημιάς από τη μεταβολή της τιμής του ξένου νομίσματος) και στοιχεία ενεργητικού (απαιτήσεις). Αυτό συμβαίνει γιατί οι δραχμικές τιμές του ξένου νομίσματος με τις οποίες πιστώνονται οι λογαριασμοί είναι διαφορετικές από αυτές με τις οποίες είναι χρεωμένοι.

Ως μικτοί λογαριασμοί δεν παρέχουν καμία χρήσιμη πληροφορία, γι' αυτό και πρέπει να εκκαθαρισθούν στο τέλος της χρήσης και να γίνουν αμιγείς λογαριασμοί απαιτήσεων. Κατά την εκκαθάρισή τους προσδιορίζεται το αποτέλεσμα από τη διακύμανση της τιμής του ξένου νομίσματος.

Το ακόλουθο παράδειγμα συμβάλλει στην κατανόηση των θεμάτων της τήρησης των λογαριασμών (αμιγών και μικτών) με τη μέθοδο του αντιτίμου σε δραχμές.

Δεδομένα παραδείγματος

Κατά τη διάρκεια της χρήσης 20X4, η επιχείρηση ΚΑΑ:

α) Πώλησε (10/5/Χ4) με πίστωση (ανοικτό λογαριασμό) στον πελάτη WW εμπορεύματα είδους ΒΒ αντί \$ 20.000. (δρχ. 240/\$)

β) Πώλησε (15/7/Χ4) εμπορεύματα είδους ΒΒ αξίας DM 50.000 στον πελάτη ΗΗ ο οποίος αποδέχθηκε δύο ισόποσες συναλλαγματικές της με α/α 505 και 506. Η πρώτη συναλλαγματική λήγει την 15/11/20Χ4 και η δεύτερη την 15/1/20Χ4. (δρχ, 180.DM).

γ) Παρέλαβε (10/8/Χ4) επιταγή \$ 10.000 από τον πελάτη WW την οποία και εξαργύρωσε αυθημερόν προς δρχ. 245/\$.

δ) Εισέπραξε (15/11/Χ4) την ονομαστική αξία της 505 συναλλαγματικής, την οποία και δραχμοποίησε αυθημερόν προς δρχ. 176/DM.

Στο τέλος της χρήσης (31/12/20Χ4) διαπιστώθηκε ότιΣ

α) Οι απαιτήσεις της επιχείρησης έναντι των πελατών WW και ΗΗ ανέρχονται σε \$ 10.000 και DM 25.000 αντίστοιχα,

β) Οι τιμές των νομισμάτων είναι δρχ. 246/\$ και δρχ. 174/DM.

(Οι εισπράξεις και οι πληρωμές της επιχείρησης γίνονται μέσω του λογαριασμού της καταθέσεων όψεως στην Τράπεζα ΧΧ).

Ανάπτυξη του παραδείγματος

Α. Αμιγείς Λογαριασμοί Συναλλάγματος

Οι λογαριασμοί 30.01 Πελάτες εξωτερικού και 31.07 Γραμμάτια σε Ξ.Ν στο χαρτοφυλάκιο και οι αναλυτικοί τους λογαριασμοί είναι αμιγείς.

α) Οι εγγραφές πραγματοποίησης των πωλήσεων και δημιουργίας των απαιτήσεων σε ξένο νόμισμα είναι:

<u>10/5X4</u>	
30.01 Πελάτες εξωτερικού	4.800.000
30.01.15 Πελάτες εξωτερικού σε \$	
30.01.15.16 Πελάτης WW	
70.01 Πωλήσεις εξωτερικού	4.800.000
70.01.33 Πωλήσεις - είδος BB	
<u>15/7X4</u>	
31.07 Γραμμάτια σε Ξ.N στο χαρτοφυλάκιο	9.000.000
31.07.08 Γραμμάτια σε DM	
Συναλλαγματική 505 δρχ. 4.500.000	
Συναλλαγματική 506 δρχ. 4.500.000	
70.01 Πωλήσεις εξωτερικού	9.000.000
70.01.33 Πωλήσεις - είδος BB	

Η μετατροπή του ξένου νομίσματος σε δραχμές και η καταχώρηση των απαιτήσεων στη χρέωση των λογαριασμών 30.01 και 31.07 έγιναν προς δρχ. 240/\$ και δρχ. 180/DM αντίστοιχα.

β) Οι εγγραφές της είσπραξης μέρους των απαιτήσεων και προσδιορισμού του αποτελέσματος από τη δραχμοποίησή τους είναι:

<u>10/8/X4</u>	
38.03 Καταθέσεις όψεως σε δρχ.	2.450.000
38.03.15 Τράπεζα ΧΧ	
30.01 Πελάτες εξωτερικού	2.400.000
30.01.15 Πελάτες εξωτερικού σε \$	

30.01.15.16 Πελάτης WW

81.01 Έκτακτα και ανόργανα έσοδα 50.000

81.01.04 Συναλλαγματικές διαφορές

81.01.04.06 Συναλλαγματικές διαφορές σε \$

15/11/Χ4

38.03 Καταθέσεις όψεως σε δρχ. 4.400.000

38.03.15 Τράπεζα ΧΧ

81.00 Έκτακτα και ανόργανα έξοδα 100.000

81.00.04 Συναλλαγματικές διαφορές

81.00.04.07 Συναλλαγματικές διαφορές σε DM

31.07 Γραμμάτια σε Ξ.Ν στο χαρτοφυλάκιο 4.500.000

31.07.08 Γραμμάτια σε DM

Συναλλαγματική 505

Η πιστωτική συναλλαγματική διαφορά των δρχ. 50.000 (πιστωτικό υπόλοιπο λογαριασμού 81.01.04.06 Συναλλαγματικές διαφορές σε \$) δείχνει κέρδος από την αύξηση της τιμής του δολαρίου από δρχ. 240 σε δρχ. 245. Η χρεωστική συναλλαγματική διαφορά των δρχ. 100.000 (χρεωστικό υπόλοιπο λογαριασμού 81.00.04.07 Συναλλαγματικές διαφορές σε DM) δείχνει ζημιά, η οποία οφείλεται στη μείωση της τιμής του μάρκου από δρχ. 180 σε 176.

Το κέρδος των δρχ. 50.000 και η ζημιά των δρχ.100.000 είναι πραγματοποιημένα αποτελέσματα. Οφείλονται σε συγκεκριμένη συναλλαγή, αυτή της είσπραξης των ξένων νομισμάτων και της άμεσης ρευστοποίησής τους σε δραχμές.

Στο τέλος της χρήσης, η λογιστική αξία της απαίτησης των \$ 10.000 (χρεωστικό υπόλοιπο του λογαριασμού 30.01.15.16 Πελάτης WW) ανέρχεται σε δρχ. 2.400.000, ενώ η τρέχουσα (31/12/20X4) αξία της είναι δρχ. 2.460.000, ($=\$10.000 \times \text{δρχ.}246/\$$). Η διαφορά των δρχ. 60.000 αποτελεί πιθανό κέρδος από την αποτίμηση της απαίτησης στην αυξημένη τιμή του δολαρίου. Καταχωρείται στους σχετικούς λογαριασμούς με την εγγραφή:

31/12/X4

30.01 Πελάτες εξωτερικού	60.000
30.01.15 Πελάτες εξωτερικού σε \$	
30.01.15.16 Πελάτης WW	
44.14 Προβλέψεις για συναλλαγματικές διαφορές από αποτίμηση απαιτήσεων και λοιπών υποχρεώσεων	60.000
44.14.01 Προβλέψεις για συναλλαγματικές διαφορές από αποτίμηση απαιτήσεων	
44.14.01.00 Προβλέψεις για συναλλαγματικές διαφορές από αποτίμηση απαιτήσεων σε \$	

Επίσης, η λογιστική αξία της απαίτησης των DM 25.000 (χρεωστικό υπόλοιπο λογαριασμού 31.07.08 Γραμμάτια σε DM) είναι δρχ. 4.500.000, ενώ η τρέχουσα αξία ανέρχεται σε δρχ. 4.350.000. Η διαφορά των δρχ. 150.000 δείχνει πιθανή ζημιά που οφείλεται στην αποτίμηση της απαίτησης στη μειωμένη τιμή του μάρκου.

Η σχετική εγγραφή είναι:

44.14 Προβλέψεις για συναλλαγματικές διαφορές	
από αποτίμηση απαιτήσεων και λοιπών	
υποχρεώσεων	150.000
44.14.01 Προβλέψεις για συναλλαγματικές διαφορές	
από αποτίμηση απαιτήσεων.	
44.14.01.01 Προβλέψεις για συναλλαγματικές	
διαφορές από αποτίμηση απαιτήσεων σε DM	
31.07 Γραμμάτια σε Ξ.N στο χαρτοφυλάκιο	150.000
31.07.08 Γραμμάτια σε DM	
Συναλλαγματική 506	

B. Μικτοί Λογαριασμοί Συναλλάγματος

Οι λογαριασμοί 30.01 Πελάτες εξωτερικού και 31.07 Γραμμάτια σε Ξ.N στο χαρτοφυλάκιο και οι αναλυτικοί τους λογαριασμοί είναι μικτοί.

α) Οι εγγραφές της πραγματοποίησης των πωλήσεων και της δημιουργίας των απαιτήσεων είναι:

	10/5Χ4
30.01 Πελάτες εξωτερικού	4.800.000
30.01.15 Πελάτες εξωτερικού σε \$	
30.01.15.16 Πελάτης WW	
70.01. Πωλήσεις εξωτερικού	4.800.000
70.01.33 Πωλήσεις - είδος BB	

15/7Χ4

31.07 Γραμμάτια σε Ξ.Ν στο χαρτοφυλάκιο	9.000.000
31.07.08 Γραμμάτια σε DM	
Συναλλαγματική 505 δρχ.	4.500.000
Συναλλαγματική 506 δρχ.	4.500.000
70.01 Πωλήσεις εξωτερικού	9.000.000
70.01.33 Πωλήσεις - είδος ΒΒ	

β) Οι εγγραφές της είσπραξης και της δραχμοποίησης μέρους των απαιτήσεων είναι:

10/8/Χ4

38.03 Καταθέσεις όψεως σε δρχ.	2.450.000
38.03.15 Τράπεζα ΧΧ	
30.01 Πελάτες εξωτερικού	2.450.000
30.01.15 Πελάτες εξωτερικού σε \$	
30.01.15.16 Πελάτης WW	

15/11/Χ4

38.03 Καταθέσεις όψεως σε δρχ.	4.400.000
38.03.15 Τράπεζα ΧΧ	
31.07 Γραμμάτια σε Ξ.Ν στο χαρτοφυλάκιο	4.400.000
31.07.08 Γραμμάτια σε DM	
Συναλλαγματική 505	

Στο τέλος της χρήσης , οι λογαριασμοί των απαιτήσεων σε ξένο νόμισμα έχουν ως εξής:

30.01.15.16 Πελάτης WW

\$ 20.000	δρχ. 4.800.000	\$ 10.000	δρχ. 2.450.000
-----------	----------------	-----------	----------------

31.07.08 Γραμμάτια σε DM

DM 50.000	δρχ. 9.000.000	DM 25.000	δρχ. 4.400.000
-----------	----------------	-----------	----------------

Οι λογαριασμοί αυτοί είναι μικτοί και το δραχμικό τους υπόλοιπο Δε σημαίνει τίποτα, ενώ το υπόλοιπό τους σε ξένο νόμισμα απεικονίζει την απαίτηση σε μονάδες δολαρίων και μάρκων. Πρέπει λοιπόν, να εκκαθαρισθούν, ώστε να προσδιορισθεί το αποτέλεσμα από το συνάλλαγμα και το υπόλοιπό τους να αποδίδει το ύψος των απαιτήσεων σε δραχμές.

Για να γίνει η εκκαθάριση των μικτών λογαριασμών 30.01.15.16 και 31.07.08 πρέπει να:

α. Προσδιορισθεί η τρέχουσα δραχμική αξία κάθε απαίτησης:

Ξένο νόμισμα σε μονάδες	Τρέχουσα τιμή ξένου νομίσματος	Τρέχουσα αξία σε δραχμές
\$ 10.000	δρχ. 246/\$	2.460.000
DM 25.000	δρχ. 174/DM	4.350.000

β. Συγκριθεί η τρέχουσα δραχμική αξία κάθε απαίτησης με τη δραχμική λογιστική της αξία:

Ξένο νόμισμα	Τρέχουσα αξία	Λογιστική αξία	Συναλλαγματική
σε μονάδες	σε δραχμές	σε δραχμές	διαφορά σε δραχμές.
\$ 10.000	2.460.000	2.350.000	+ 110.000
DM25.000	4.350.000	4.600.000	- 250.000

Η τρέχουσα αξία δείχνει τα δραχμικά υπόλοιπα που πρέπει να παρουσιάζει μετά την εκκαθάριση ο λογαριασμός στο τέλος της χρήσης. Οι συναλλαγματικές διαφορές δείχνουν το πραγματοποιημένο και το πιθανό αποτέλεσμα από τη διακύμανση της τιμής των δύο νομισμάτων.

γ. Ενημερωθούν οι λογαριασμοί των απαιτήσεων και των αποτελεσμάτων με το ποσό του πραγματοποιημένου και του πιθανού αποτελέσματος. Για το σκοπό αυτό, η συναλλαγματική διαφορά για κάθε ξένο νόμισμα αναλύεται στα συστατικά της μέρη.

Η πιστωτική συναλλαγματική διαφορά (κέρδος) των δραχ. 110.000 αναλύεται στο:

- Πραγματοποιημένο κέρδος δραχ. 50.000 που οφείλεται στη δραχμοποίηση των εισπραχθέντων \$ 10.000 προς δραχ. 245/\$ αντί της αρχικής τιμής δραχ. 240/\$.
- Πιθανό κέρδος δραχ. 60.000 που οφείλεται στην αποτίμηση στο τέλος της χρήσης των υπολοίπων \$ 10.000 προς 246/\$ αντί της αρχικής τιμής των

240/\$. Αυτό το κέρδος θα θεωρηθεί πραγματοποιημένο την επόμενη χρήση όταν εισπραχθεί και δραχμοποιηθεί το ποσό των \$ 10.000.

Η χρεωστική συναλλαγματική διαφορά των δρχ. 250.00 αναλύεται κατά τον ίδιο τρόπο στην:

- Πραγματοποιημένη ζημιά δρχ. 100.000 που οφείλεται στη δραχμοποίηση των εισπραχθέντων DM 25.000 προς δρχ. 176/DM αντί της αρχικής τιμής δρχ. 180/DM.
- Πιθανή ζημιά δρχ. 150.000 που προκύπτει από την αποτίμηση στο τέλος της χρήσης των υπολοίπων DM 25.000 προς δρχ. 174/DM αντί της αρχικής τιμής των δρχ. 180/DM.

Η ενημέρωση των λογαριασμών γίνεται με τις εγγραφές:

31/12/Χ4

30.01 Πελάτες εξωτερικού	110.000
30.01.15 Πελάτες εξωτερικού σε \$	
30.01.15.16 Πελάτης WW	
81.01 Έκτακτα και ανόργανα έσοδα	50.000
81.01.04 Συναλλαγματικές διαφορές	
81.01.04.06 Συναλλαγματικές διαφορές	
σε \$	
44.14 Προβλέψεις για συναλλαγματικές	
διαφορές από αποτίμηση απαιτήσεων	
και λοιπών υποχρεώσεων	60.000
44.14.01 Προβλέψεις για συναλλαγματικές	
διαφορές από αποτίμηση απαιτήσεων	

44.14.01.00 Προβλέψεις για συναλλαγματικές

διαφορές από αποτίμηση απαιτήσεων σε \$

81.00 Έκτακτα και ανόργανα έξοδα 100.000

81.00.04 Συναλλαγματικές διαφορές

81.00.04.07 Συναλλαγματικές διαφορές

σε DM

44.14 Προβλέψεις για συναλλαγματικές

διαφορές από αποτίμηση απαιτήσεων

και λοιπών υποχρεώσεων 150.000

44.14.01 Προβλέψεις για συναλλαγματικές

διαφορές από αποτίμηση απαιτήσεων

44.14.01.01 Προβλέψεις για συναλλαγματικές

διαφορές από αποτίμηση απαιτήσεων σε DM

31.07 Γραμμάτια σε Ξ.N. στο χαρτοφυλάκιο 250.000

31.07.08 Γραμμάτια σε DM

Συναλλαγματική 506

Μετά την ενημέρωση των λογαριασμών 30.01 και 30.07, τα χρεωστικά του υπόλοιπα ανέρχονται σε δρχ. 2.460.000 και δρχ. 4.350.000 αντίστοιχα και αποδίδουν την τρέχουσα αξία των απαιτήσεων.

Η ανεπαρκής πληροφοριοδοτική ικανότητα που χαρακτηρίζει τους μικτούς λογαριασμούς αντιμετωπίζεται στην πράξη με την άντληση των ζητούμενων πληροφοριών κατά τρόπο εξωλογιστικό. Συγκεκριμένα, η τρέχουσα δραχμική

αξία των απαιτήσεων σε ξένο νόμισμα υπολογίζεται ως το γινόμενο της ποσότητας του ξένου νομίσματος (αναγράφεται στη χρέωση του μικτού λογαριασμού της απαίτησης) με την τρέχουσα δραχμική τιμή του (αναγράφεται στα δελτία τιμών συναλλάγματος). Επίσης, το συνολικό αποτέλεσμα από τη διακύμανση της τιμής του συναλλάγματος, υπολογίζεται ως η αλγεβρική διαφορά της τρέχουσας δραχμικής αξίας της απαίτησης και του δραχμικού υπολοίπου του μικτού λογαριασμού.

Στο παράδειγμα, το χρεωστικό υπόλοιπο του μικτού λογαριασμού Πελάτης WW ανέρχεται σε \$ 10.000 και δρχ. 2.350.000. Εάν η τιμή αγοράς του δολαρίου είναι δρχ. 246, τότε η τρέχουσα δραχμική αξία των \$ 10.000 είναι δρχ. 2.460.000, δηλαδή μεγαλύτερη από το δραχμικό υπόλοιπο του μικτού λογαριασμού κατά το ποσό των δρχ. 110.000. Αυτή η διαφορά αντιπροσωπεύει το συνολικό έκτακτο κέρδος (πραγματοποιημένο και πιθανό) που οφείλεται τόσο στην είσπραξη και τη δραχμοποίηση των πρώτων \$ 10.000 όσο και στην αποτίμηση των υπολοίπων \$ 10.000

6.1.3.2. Η μέθοδος του Λογιστικού Ισοτίμου

Σύμφωνα με τη μέθοδο αυτή, η δραχμική τιμή του ξένου νομίσματος διασπάται σε δύο στοιχεία:

- α. Το λογιστικό ισότιμο που είναι μία αυθαίρετη αλλά σταθερή τιμή για κάθε ξένο νόμισμα και
- β. Τη συναλλαγματική διαφορά, δηλαδή τη διαφορά του λογιστικού ισοτίμου από την τρέχουσα δραχμική τιμή του ξένου νομίσματος.

Για παράδειγμα, η τιμή των δρχ. 250/\$ διασπάται στο λογιστικό ισότιμο του δολαρίου, δρχ. 200 και στη συναλλαγματική διαφορά, δρχ. 50. Εάν η τιμή του δολαρίου μεταβληθεί στις δρχ. 253, τα λογιστικά ισότιμα παραμένει στις δρχ. 200 και η συναλλαγματική διαφορά αυξάνει στις δρχ. 53.

Οι απαιτήσεις σε ξένο νόμισμα εμφανίζονται στους σχετικούς λογαριασμούς με βάση το λογιστικό ισότιμο, ενώ οι χρεωστικές ή οι πιστωτικές συναλλαγματικές διαφορές καταχωρούνται σε ενδιάμεσο λογαριασμό αποτελέσματος που μπορεί να είναι ο 81.90 Λογιστικό Ισότιμο ή οποιοσδήποτε άλλος λογαριασμός. Η επιλογή του 81.90 είναι αυθαίρετη καθώς ο λογαριασμός κλείνει στο τέλος της χρήσης. Επειδή το λογιστικό ισότιμο παραμένει σταθερό σε όλη τη διάρκεια της χρήσης, οι λογαριασμοί των απαιτήσεων παραμένουν αμιγείς λογαριασμοί ενεργητικού. Αντιθέτως οι λογαριασμοί των συναλλαγματικών διαφορών γίνονται μικτοί γιατί οι οποιοσδήποτε μεταβολές της τιμής του ξένου νομίσματος αντανακλώνται στο μέγεθος της συναλλαγματικής διαφοράς.

Όλα αυτά γίνονται πιο σαφή με την εφαρμογή της μεθόδου του λογιστικού ισότιμου στα δεδομένα του προηγούμενου παραδείγματος.

Ανάπτυξη του παραδείγματος

Το λογιστικό ισότιμο του δολαρίου καθορίζεται σε δρχ. 200, ενώ του μάρκου σε δρχ. 100.

α. Οι εγγραφές της πραγματοποίησης των πωλήσεων και δημιουργίας των απαιτήσεων είναι:

10/5/Χ4

30.01 Πελάτες εξωτερικού	4.000.000
30.01.15 Πελάτες εξωτερικού σε \$	
30.01.15.16 Πελάτης WW	
81.90 Λογιστικά ισότιμα	800.00
81.90.04 Συναλλαγματικές διαφορές	
81.90.04.06 Συναλλαγματικές διαφορές σε \$	
70.01 Πωλήσεις εξωτερικού	4.800.000
70.01.33 Πωλήσεις - είδος ΒΒ	
<hr/>	
31.07 Γραμμάτια σε Ξ.Ν. στο χαρτοφυλάκιο	5.000.000
31.07.08 Γραμμάτια σε DM	
Συναλλαγματική 505 δρχ. 2.500.000	
Συναλλαγματική 506 δρχ. 2.500.000	
81.90 Λογιστικά ισότιμα	4.000.000
81.90.04 Συναλλαγματικές διαφορές	
81.90.04.07 Συναλλαγματικές διαφορές σε DM	
70.01 Πωλήσεις εξωτερικού	9.000.000
70.01.33 Πωλήσεις - είδος ΒΒ	
<hr/>	

β. Οι εγγραφές της είσπραξης και δραχμοποίησης μέρους των απαιτήσεων είναι :

10/8/Χ4

38.03 Καταθέσεις όψεως σε δρχ.	2.450.000
38.03.15 Τράπεζα ΧΧ	
30.01 Πελάτες εξωτερικού	2.000.000
30.01.15 Πελάτες εξωτερικού σε \$	
30.01.15.16 Πελάτης WW	
81.90 Λογιστικά ισότιμα	450.000
81.90.04 Συναλλαγματικές διαφορές	
81.90.04.06 Συναλλαγματικές διαφορές σε \$	

15/11/Χ4

38.03 Καταθέσεις όψεως σε δρχ.	4.400.000
38.03.15 Τράπεζα ΧΧ	
31.07 Γραμμάτια σε Ξ.Ν. στο χαρτοφυλάκιο	2.500.000
31.07.08 Γραμμάτια σε DM Συναλλαγματική 505	
81.90 Λογιστικά ισότιμα	1.900.000
81.90.04 Συναλλαγματικές διαφορές	
81.90.04.07 Συναλλαγματικές διαφορές σε DM	

Στο τέλος της χρήσης, το περιεχόμενο των λογαριασμών έχει ως εξής:

30.01.15.16 Πελάτης WW

4.000.000 | 2.000.000

31.07.08 Γραμμάτια σε DM

5.000.000 | 2.500.000

81.90.04.06 Συν. Διαφορές σε \$

800.000 | 450.000

81.90.04.07 Συν. Διαφορές σε DM

4.000.000 | 1.900.000

Τα υπόλοιπα των 30.01.15.16 και 31.07.08 είναι εκφρασμένα σε μονάδες λογιστικού ισοτίμου. Εάν διαιρεθούν με το αντίστοιχο λογιστικό ισότιμο, το πηλίκο αποδίδει την ποσότητα του ξένου νομίσματος κάθε απαίτησης π.χ. \$ 10.000 και DM 25.000

Οι λογαριασμοί των συναλλαγματικών διαφορών 81.90.04.06 και 81.90.04.07 είναι μικτοί γιατί περιέχουν στοιχεία ενεργητικού (απαιτήσεις) και αποτελέσματος από τη μεταβολή της τιμής του ξένου νομίσματος. Μετατρέπονται δε σε αμιγείς λογαριασμούς απαιτήσεων με την εκκαθάρισή τους.

Για να εκκαθαρισθούν οι μικτοί λογαριασμοί θα πρέπει να :

α. Αποτιμηθεί η ποσότητα του ξένου νομίσματος στην τρέχουσα δραχμική τιμή του:

Ποσότητα	Τρέχουσα τιμή	Τρέχουσα
ξένου	ξένου	αξία
νομίσματος	νομίσματος	σε δραχμές
\$ 10.000	δρχ. 246/\$	2.460.000
DM 25.000	δρχ. 174/DM	4.350.000

β. Υπολογισθεί η λογιστική αξία σε δραχμές της απαίτησης, προσθέτοντας τα υπόλοιπα των λογαριασμών των απαιτήσεων και των λογαριασμών των αντίστοιχων συναλλαγματικών διαφορών:

Ποσότητα	Αξία	Συναλλαγ.	Λογιστική
ξένου	σε λογιστικό	διαφορές	αξία σε
νομίσματος	ισότιμο		δραχμές
\$ 10.000	2.000.000	350.000	2.350.000
DM 25.000	2.500.000	2.100.000	4.600.000

γ. Συγκριθεί η λογιστική αξία σε δραχμές με την τρέχουσα αξία κάθε απαίτησης σε δραχμές. Η διαφορά τους απεικονίζει το συνολικό αποτέλεσμα από τη διακύμανση της τιμής του ξένου νομίσματος:

Ποσότητα	Λογιστική	Τρέχουσα	Αποτελέσματα
ξένου	αξία σε	αξία σε	(Συναλ/κες
νομίσματος	δραχμές	δραχμές	διαφορές)
\$10.000	2.350.000	2.460.000	+ 110.000
DM25.000	4.600.000	4.350.000	- 250.000

δ. Ενημερωθούν με το αποτέλεσμα οι λογαριασμοί των συναλλαγματικών διαφορών και των απαιτήσεων. Η ενημέρωση γίνεται με τις εγγραφές:

31/12/Χ4

30.01 Πελάτες εξωτερικού	460.000
30.01.15 Πελάτες εξωτερικού σε \$	
30.01.15.16 Πελάτης WW	
81.90 Λογιστικά ισότιμα	460.000
81.90.04 Συναλλαγματικές διαφορές	
81.90.04.06 Συναλλαγματικές διαφορές	
σε \$	

31/12/Χ4

31.07. Γραμμάτια σε Ξ.Ν. στο χαρτοφυλάκιο	1.850.000
31.07.08 Γραμμάτια σε DM	
81.90 Λογιστικά ισότιμα	1.850.000
81.90.04 Συναλλαγματικές διαφορές	
81.90.04.07 Συναλλαγματικές διαφορές	
σε DM	

Το νέο υπόλοιπο των λογαριασμών 31.01.15.16 και 31.07.08 δείχνει την τρέχουσα δραχμική αξία των απαιτήσεων, ενώ αυτό των λογαριασμών των συναλλαγματικών διαφορών το συνολικό αποτέλεσμα. Το τελευταίο μπορεί να διαχωριστεί σε πραγματοποιημένο και σε πιθανό για κάθε ξένο νόμισμα.

Ο λογαριασμός 81.90.04.06 Συναλλαγματικές διαφορές σε \$ παρουσιάζει κέρδος (πιστωτικό υπόλοιπο) δρχ. 110.000, το οποίο αποτελείται από

πραγματοποιημένο κέρδος δρχ. 50.000 και πιθανό κέρδος δρχ. 60.000. Το πρώτο μεταφέρεται στην πίστωση του λογαριασμού 81.01.04.06, ενώ το δεύτερο στην πίστωση του λογαριασμού 44.14.01.00. Οι σχετικές εγγραφές είναι:

31/12/Χ4

81.90. Λογιστικά ισότιμα	110.000
81.90.04 Συναλλαγματικές διαφορές	
81.90.04.06 Συναλλαγματικές διαφορές σε \$	
44.14 Προβλέψεις για συναλλαγματικές διαφορές από αποτίμηση απαιτήσεων και λοιπών υποχρεώσεων	60.000
44.14.01 Προβλέψεις για συναλλαγματικές διαφορές από αποτίμηση απαιτήσεων σε \$	
81.01 Έκτακτα και ανόργανα έσοδα	50.000
81.01.04 Συναλλαγματικές διαφορές	
81.01.04.06 Συναλλαγματικές διαφορές σε \$	

Το υπόλοιπο του λογαριασμού 81.90.04.07 Συναλλαγματικές διαφορές σε DM είναι χρεωστικό και υποδηλώνει συνολική ζημιά δρχ. 250.000. Η τελευταία αποτελείται από την πραγματοποιημένη ζημιά δρχ. 100.000 και την πιθανή δρχ. 150.000. Η πραγματοποιημένη ζημιά μεταφέρεται στη χρέωση του

λογαριασμού 81.00.04.07 και η πιθανή στη χρέωση του λογαριασμού

44.14.01. Οι σχετικές εγγραφές είναι:

31/12/Χ4

81.00 Έκτακτα και ανόργανα έξοδα	100.000
81.00.04 Συναλλαγματικές διαφορές	
81.00.04.07 Συναλλαγματικές διαφορές σε DM	
81.90 Λογιστικά ισότιμα	100.000
81.90.04 Συναλλαγματικές διαφορές	
81.90.04.07 Συναλλαγματικές διαφορές σε DM	

44.14 Προβλέψεις για συναλλαγματικές διαφορές από αποτίμηση απαιτήσεων και λοιπών υποχρεώσεων	150.000
---	---------

44.14.01 Προβλέψεις για συναλλαγματικές διαφορές από αποτίμηση απαιτήσεων σε DM	
81.90 Λογιστικά ισότιμα	150.000
81.90.04 Συναλλαγματικές διαφορές σε DM	

Οι απαιτήσεις σε ξένο νόμισμα που είναι ενσωματωμένες σε γραμμάτια και συναλλαγματικές εισπράττονται μέσω του διεθνούς τραπεζικού συστήματος. Όταν εκχωρηθούν στην Τράπεζα για είσπραξη μεταφέρονται από το λογαριασμό 31.07 Γραμμάτια σε Ξ.Ν. στο χαρτοφυλάκιο, στη χρέωση του λογαριασμού 31.08 Γραμμάτια σε ξένο νόμισμα στις τράπεζες για είσπραξη. Η είσπραξη των μη ενσωματωμένων σε τίτλους απαιτήσεων ανατίθεται με σύμβαση πρακτόρευσης επιχειρηματικών απαιτήσεων (factoring).

9. Παράταση λήξης των Εγγυητικών Επιστολών που καταθέτονται "για είσπραξη".

α) Όταν ο πληρωτής - οφειλέτης, αδυνατεί να εξοφλήσει την εγγυητική επιστολή, τότε μπορεί να προτείνει στον εκχωρητή (πελάτη μας), μερική εξόφληση της εγγυητικής επιστολής και παράταση του υπολοίπου (έντοκη ή άτοκη) ή παράταση της ισχύος όλης της εγγυητικής επιστολής (έντοκη ή άτοκη).

β) Εφόσον ο εκχωρητής κάνει αποδεκτό το αίτημα του πληρωτή - οφειλέτη, (μετά από συνεννόηση του πληρωτή - οφειλέτη με την εκδότρια Τράπεζα για την έκδοση πράξης παράτασης) απευθύνεται στο "Κατάστημα εκχώρησης" και καταθέτει την έγγραφη παράταση ισχύος της εγγυητικής επιστολής, που θα έχει χορηγήσει η εκδότρια Τράπεζα και γραπτή δήλωσή του ότι συναινεί για την παράταση αυτή.

Όμοια ισχύουν σε περίπτωση που έχει εν τω μεταξύ μειωθεί το ποσό της εγγυητικής επιστολής, μετά από συμφωνία οφειλέτη και εκχωρητή - πελάτη μας, οπότε θα ζητηθεί αντίστοιχο έγγραφο της πληρώτριας Τράπεζας, που θα κατατεθεί στο "Κατάστημα εκχώρησης", από τον εκχωρητή πελάτη μας, με έγγραφη δήλωσή του πάλι ότι

συναινεί στην μείωση του ποσού (ή στην μεταβολή οποιουδήποτε άλλου όρου της αρχικής εγγυητικής επιστολής).

Αν η εκδότρια Τράπεζα στείλει απ' ευθείας το τροποποιητικό έγγραφο της αρχικής εγγυητικής επιστολής, με ευθύνη του "Καταστήματος εκχώρησης", θα ζητείται από τον εκχωρητή - πελάτη μας η κατάθεση της έγγραφης δήλωσής του, ότι συναινεί στην μεταβολή των αρχικών όρων της εγγυητικής επιστολής.

Τα παραπάνω (έγγραφο παράταση της εγγυητικής επιστολής, έγγραφο δήλωση του εκχωρητή - πελάτη μας) επισυνάπτονται στην αρχική εγγυητική επιστολή και αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτής.

γ) Σε περίπτωση που το "Κατάστημα είσπραξης" είναι διαφορετικό από το "Κατάστημα εκχώρησης" η παράταση (ή οποιαδήποτε μεταβολή των όρων της εγγυητικής επιστολής) πρέπει να γίνει γνωστή σ' αυτό, με έγγραφο του "Καταστήματος εκχώρησης", στο οποίο θα επισυνάπτεται η έγγραφη παράταση της εγγυητικής επιστολής και η έγγραφη δήλωση του εκχωρητή (αφού κρατήσει φωτοτυπίες).

Το κείμενο του εγγράφου του "Καταστήματος εκχώρησης" μπορεί να μεταδοθεί, τηλεφωνικά ή με ΤΕΛΕΞ (απαραίτητα

με κλειδάριθμο) και στη συνέχεια να σταλεί το έγγραφο με τα συνημμένα (παράταση εγγυητικής επιστολής, έγγραφη δήλωση εκχωρητή).

Το "Κατάστημα είσπραξης", όταν λάβει το κείμενο του εγγράφου (τηλεφωνικά ή με ΤΕΛΕΞ ή με το ταχυδρομείο) ενεργεί, σύμφωνα με τις οδηγίες του "Καταστήματος εκχώρησης" και επισυνάπτει, την έγγραφη παράταση της εγγυητικής επιστολής και την έγγραφη δήλωση του εκχωρητή, στην αρχική εγγυητική επιστολή (αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτής).

31.99 Διάμεσος λογαριασμός ελέγχου διακινήσεως γραμματίων εισπρακτέων

Παρέχεται η δυνατότητα χρησιμοποίησης του λογαριασμού 31.99 "διάμεσος λογαριασμός ελέγχου διακινήσεως γραμματίων εισπρακτέων" για τον έλεγχο της διακινήσεως των γραμματίων μεταξύ υποκαταστημάτων ή μεταξύ του κεντρικού και των υποκατ/των των οικονομικών μονάδων. Το εκάστοτε, υπόλοιπο του λογ/σμού 31.99 απεικονίζει τα υπό διακίνηση γραμμάτια εισπρακτέα.

-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ-

- Χρηματοοικονομική Λογιστική Α' Τόμος.
Α. Παπάς, Βιβλιοθήκη οικον. παν/μίου Αθηνών.
- Χρηματοοικονομική Λογιστική Β' Τόμος.
Α. Παπάς, βιβλιοθήκη οικον. παν/μίου Αθηνών.
- Στοιχεία Εμπορικού δικαίου
Βιβλιοθήκη Τ.Ε.Ι. Πατρών
- Ανάλυση - Ερμηνεία του Ελληνικού Γενικού Λογιστικού
Σχεδίου
Γρηγοράκος, βιβλιοθήκη οικον. παν/μίου Αθηνών.
- Προχωρημένη χρηματοοικονομική λογιστική
Α. Παπάς, βιβλιοθήκη οικον. παν/μίου Αθηνών.

